

Pomurski VESTNIK

MURSKA SOBOTA, 4. novembra 1965
Leto XVII. — šte. 43 Cena 50 din

POMURSKI VESTNIK
IZHAJA OD FEBRUARJA 1949 — NAJPREJ KOT TEDNIK »LJUDSKI GLAS«, NATO OD JULIJA 1952 KOT »OBMURSKI TEDNIK«, DO PREIMENOVANJA V SEDANJI NASLOV, KOT GLASILO OKRAJNEGA ODBORA SZDL OD JANUARJA 1963 IZHAJA LIST KOT TEDENSKO GLASILO OBČINSKIH ODBOROV SZDL SLOVENIJE V POMURJU. LIST IZDAJA CASOPISNO-ZALOŽNIŠKO PODJETJE »POMURSKI TISK« V M. SOBOTI — DIREKTOR STEFAN ANTALIC — LIST UREJA UREDNIŠKI ODBOR. ODGOVORNI UREDNIK STEFAN BALAZIČ. NASLOV UREDNIŠTVA — MURSKA SOBOTA, KIDRIČEVA UL. 4. TEL. 21-383

S SEJE SKUPŠČINE OBČINE MURSKA SOBOTA

Še premalo skrbi za ogrožene

Na zadnji seji občinske skupščine v Murški Soboti je bila osrednja točka razprave skrb za socialno ogrožene. Tej problematiki so odborniki posvetili izredno pozornost. Skupščina sta svet za socialno varstvo in svet za varstvo družine in otroka izčrpno seznanila z neahkimi problemi ugotavljač pri tem, da se zadeve na tem področju prepočasno rešujejo, čeprav je bil dosežen že velik napredek pri tem, da pristojni organi pravočasno posredujejo in tako preprečujejo, da posamezni primeri ne postanejo še težji in s tem tudi večje breme za družbo.

Zadnjič je skupščina o teh problemih razpravljala leta 1963 in tako je poročilo svetov obravnavalo njuno delo v dveh letih. Svet za socialno varstvo je naprej seznanil skupščino z reševanjem problemov borcev in invalidov. Sedaj prejema v občini stalne priznavačnine 23 borcev in to v znesku od 10.000 do 20.000 dinarjev, borcem iz vrst kmetov pa so bile priznane olajšave pri odmeri davka. Tudi za zdravljenje borcev je bilo storjeno več kot prej. V raznih zdraviliščih je bilo 36 borcev. Po novih predpisih pa je tudi bilo izdanih kmetom borcem 990 zdravstvenih knjižic, okrog 500 primerov pa bo še potrebno rešiti. Tudi stanovanjski problemi se po trditvah sveta uspešno rešujejo. Lani je bilo dodeljenih 5 stanovanj, letos pa 3, poleg tega pa so bila tri stanovanja zamenjana, odobrena pa so bila tudi posojila za individualno gradnjo. Vendar pa se predstavnik občinske organizacije Zveze borcev s tako oceno ni strinjal, ob tem, da letos še noben borec ni dobil stanovanja in da je tudi občutno premalo občinskih priznavačnin in enkratnih podpor, ker je vedno več takih, kjer se posledice vojne čedaje bolj poznajo in so zato potrebni večje pomoči. Posebej pa je še opozoril, da so v več delovnih organizacijah odpustili borce ter da tudi otroci borcev pri sprejemanju v šole in tuk ne uživajo potrebnih ugodnosti in razumevanja.

Dokaj težko pa rešujejo pristojni organi življenjske probleme osamljenih kmečkih ljudi, ki so onemogli, ne morejo več delati in živijo brez vsakega varstva. Za take ljudi premalo skrbi tudi krajevne skupnosti, ki bi morale opozarjati na socialne probleme, ne pa da večkrat zanemarijo skrb za onemogle ali pa jih prepustijo lastnim spekulativnim načinom prepuščanja premoženja. Doga-ja se namreč, da posamezniki na cenen način pridejo do premoženja takih ljudi, ki pa potem ostanejo v skrbi družbe, ki plačuje težka sredstva za njihovo življenje v domu onemoglih. V razpravi so se pajavljala tudi mnenja, da bi se naj pri reševanju socialnih problemov sodelovalo z odpi-si davkov in podobnim, vendar je bilo kasneje ugotovljeno, da tako odpisovanje ni mogoče, čeprav so premoženja nekaterih starcev bila z zaostalimi davki tako obremenjena, da je pri prodaji

komaj zadostoval izkupiček za plačilo davkov, starci pa so potem prešli v vzdrževanje občine. Svet se je zavzemal glede varstva odraslih, da bi bilo potrebno najti neke načine reševanja tudi s preživnino, ker ti imajo še zemljo, le da je ne morejo obdelovati.

Bolj kot pri odraslih pa so zaskrbljujoči socialni primeri med mladino. Seveda je na prvem mestu porast kaznivih dejanj, saj jih bo letos več kot lani. Poročilo ugotavlja, da je v nasprotju z nekateri-

mi posplošenimi ocenami število prestopnikov iz socialno urejenih in tudi ekonomsko stabilnih družin nizko (le 2 odst.), pač pa je 70 odst. prestopnikov zašlo na taka pota zaradi neurejenosti družine, slabe vzgoje, okolje, v katerem živijo itd. Posebno sedaj, ko ljudje odhajajo na delo v inozemstvo, se pojavlja čedalje več družin, v katerih so ostali doma otroci sami, ki morajo opravljati vsa dela in skrbeti za dom in zase. Na skupščini so menili, da se ne bi smelo dovoljevati, da oba starša odideta na delo in pustita otroke sama.

Poleg tega je skupščina še razpravljala o poročilu sveta za narodno obrambo, sprejela odlok o minimalnih nagradah vajencev, odlok o spremembi odloka o občinskih taksah ter druge akte.

NA SEJI OBČINSKE SKUPŠČINE V G. RADGONI

Reforma in gospodarske organizacije

Na današnjem zasedanju občinske skupščine v Gornji Radgoni obravnavajo med drugim tudi položaj gospodarstva po uvedbi novih ukrepov na področju delitve dohodka, cen, davčnega sistema in drugih regulativnih normativov.

Ocenjujejo, da bo število zaposlenih v gospodarstvu v drugem polletju enako kot v prvem polletju. Nekoliko so zmanjšali število zaposlenih le v Elradu, podobne ukrepe pa pričakujejo še v Avtoremontu, Modri, radenskem zdravilišču ter v komunalnem zavodu. Novi režim cen je povzročil močan porast proizvodnih stroškov. Surovine, potrebni material in energija so se podražili za 48 odst. Cene gotovim izdelkom pa so se povečale za približno 30 odst. V nekaterih delovnih organizacijah so povečali tudi osebne dohodke. V Elradu za 26, Avtoremontu za 18, v gostinskem podjetju za 15, pri VG Kapela za 13, v nekaterih drugih podjetjih za 11 odst. V kmetijskem kombinatu osebnih dohodkov niso povečali.

**OBCINSKA KONFERENCA
ZMS V LENDAVI
14. NOVEMBRA**

Na plenumu občinskega komiteja ZMS Lendava so se člani komiteja in tudi predstavniki mladinskih aktivov dogovorili, da bi naj bila občinska konferenca 14. novembra. Na plenumu so sprejeli poslovnik in pregledali predloge za sestavo novega komiteja, ki so jih poslali mladinski aktiv. Referat na občinski konferenci naj bi obravnaval vlogu mladih v sedanjih pogojih dela. Občinski komitej pa je sklenil organizirati področna posvetovanja z delegati občinske konference.

Ukrepi z reformo se močno odražajo v investicijski politiki. Zaostreni pogoji pri investiranju so povzročili, da so se v mnogih delovnih organizacijah v gospodarstvu odpovedali tudi najmanjšim investicijam. Računajo, da bodo

**CESTA
DOLGA VAS — LENDAVA**

V ponedeljek so se pričela dela na asfaltiranju ceste Lendava — Dolga vas — državna meja. Po nekajmesečnih razpravah se bo naposled uresničila želja občanov, asfaltirana cesta pa bo tako povezala severno magistralo preko Lendave z državno mejo. Po vse ugodnejših odnosih s sosednjo državo je računati na skorajšnje odprte meje, pa je zaradi tega ureditev ceste še toliko večjega pomena. Pri nekaterih delih bodo pomagali tudi občani iz Dolge vasi, ki so v ta namen že imeli se-stanke in dogovore. Gradnja ceste bo po izjavah predstavnika cestnega podjetja iz Maribora, ki je izvajalec del, trajala en mesec.

Pogodba je sklenjena, kaj pa posledice?

Minulo soboto sta se v Lendavi sestala delavski svet Mehanike in delavski svet VIS (Varaždinska industrija svile) in sklenila petletno pogodbo o gospodarsko tehničnem sodelovanju. Mehanika, ki je edino podjetje v Jugoslaviji, ki proizvaja dežnikarsko galanterijo, se je s pogodbo povezala z VIS, ki izdeluje tudi dežnike. Vest o sklenitvi pogodbe je prišla nenadoma, saj o njej prej ni bilo govora, vsaj na občinskih forumih ne. Že na sobotni seji so bila izražena mnenja in postavljena vprašanja, zakaj se v to pogodbo ni vključila tudi INDIP, ki je eden izmed največjih proizvajalcev dežnikov v državi. Naštevaje pomislekov in mnenj verjetno v tem trenutku ne bi dalo popolne slike, zato raje k nekaterim konkretnim določilom pogodbe, posebno pa k tistim, ki so povzročile

nezadovoljstvo v INDIP pa tudi v občinski skupščini.

V pogodbi je rečeno, da se obe delovni organizaciji obvezata vključevati svoje letne plane, pa tudi dinamiko teh planov. Mar to ne pomeni, da se ob sklepanju pogodbe ni pazilo na interese podjetja INDIP? Delovna organizacija Mehanika se obvezuje zado-stiti potrebe najprej VIS, o višku proizvodnje pa se oba partnerja posebej dogovarjata, je rečeno v enem izmed členov pogodbe. To pomeni, naj si Industrija dežnikov in pletenin išče material za svoje izdelke drugje. To seveda bi tisto »drugje« obstojalo ne bi bilo tako tragično, če Toda kot že rečeno, Mehanika edina proizvaja dežnikarsko galanterijo v Jugoslaviji. Res je sicer, da je delovni kolektiv Mehanike ponudil podobno sodelovanje tudi INDIP, toda ali je povsem

tem — Mehanika se sicer sklicuje na to — delovni kolektiv sposoben zagotoviti zadovoljivo tudi INDIP in ali mar člen te pogodbe ni tega onemogočil.

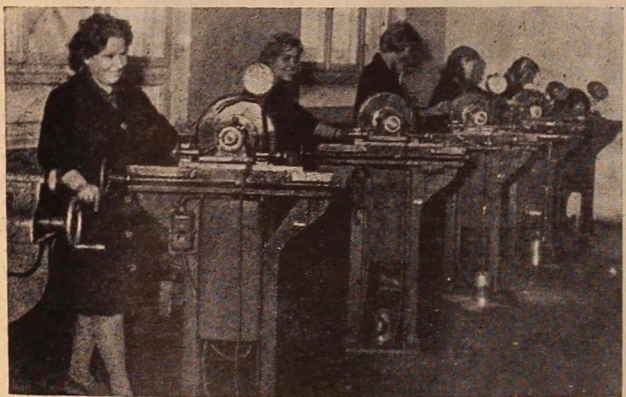
Pred meseci smo zapisali, da je Dežnikarna »starosta lendavskih podjetij«, torej že z določeno tradicijo in uveljavitvijo na tržišču. Mnogo razprav in razgovorov je bilo namenjenih razvoju podjetja, ki v tem trenutku zaposluje blizu 400 žena in dosega skoraj 2 milijardi bruto produkta. Veliko je bilo, priznati moram, tudi težav, ki so čestokrat bile plod subjektivnih gledanj s strani obeh podjetij, posebno pa na začetku razvoja INDIP in Mehanike, toda vse te prav gotovo ne bi smele pripeljati do tega, da se danes 400-članski kolektiv INDIP poleg tega pa še gospodarstvo občine znaj-deta v nezavidljivem položaju.

Nezavidljiv položaj pa je povzročila omenjena pogodba, oziroma dejstvo, da se o njej vse do sobote ni informirala občinska skupščina kakor ne družbeno politični forumi. Dejstvo je, da je ob tako važnem gospodarsko tehničnem sodelovanju informiranost popolnoma odpovedala.

Razgovor organiziran na Občinski skupščini, na katerem so sodelovali poleg predstavnikov družbenih organizacij tudi predstavniki obeh še bolj poglobil bojazen, da se s pogodbo med Mehaniko in VIS zmanjšuje življenjski prostor INDIP, prav to pa je povzročilo v INDIP določene pomisleke. Udeleženci razgovora so v načelu za dolgoročno gospodarsko sodelovanje treh — Mehanika, INDIP, VIS — to naj bi bila po njihovem mnenju uresničitev že (Nadaljevanje na 3. strani)

Minuli ponedeljek, na Dan mrtvih, smo se s spominskimi svečanostmi posebno slovesno oddolžili tistim, ki so žrtvovali svoja življenja za svobodo ter tudi počastili spomin umrlih svojcev. Zal, zaradi močnega vetra lučke na pokopališčih niso spokočno gorele v večernem mraku, kot običajno na ta dan.

Kolektiv Mehanike se je odločil za pogodbo, ki je sprožila val negotovanj. Je sklepal res premišljeno?

OD TEDNA DO TEDNA

JUGOSLAVIJA IN MEDNARODNA TRGOVINA

V zadnjih mesecih se je začela naša država intenzivneje zanimati za tesnejše sodelovanje z nekaterimi gospodarskimi organizacijami, ki so jih ustanovile evropske države. Najprej je zaprosila za članstvo v GATT, to je organizacijo, ki obvezuje svoje članke glede carin, potem pa tudi zaprosila za sprejem v evropsko združenje za svobodno trgovino, Ministrski svet EFTA je na zadnjem sestanku soglašal s sprejemom Jugoslavije in določil tudi svoje predstavnike, ki se bodo pogajali z našo državo glede sprejema v članstvo.

Tako se naša država čedalje tesneje povezuje na gospodarskem področju z ostalimi evropskimi državami, ki so med drugim tudi podprle našo gospodarsko reformo. Velika večina držav je pristala na začasno odložitve plačil obveznosti, ki izvirajo iz posojil. Prav tako so nam mnoge države za premostitev začasnih težav odobrile posebna posojila. Tako je prav v teh dneh bil podpisan jugoslovansko-italijanski sporazum o kreditu 45 milijonov dolarjev, ki je namenjen za ponovno financiranje nekaterih obveznosti, ki zapadejo med 1965. in 1968. letom.

Ob vsem tem pa imajo naši predstavniki v več državah razgovore o nadaljnjem sodelovanju in blagovni menjavi. Tako se bo blagovna menjava med Jugoslavijo in ZSSR v prihodnjem letu povečala za četrtno v primerjavi z letošnjim letom. Sovjetska zveza bo iz Jugoslavije uvažala predvsem ladje, električno opremo, opremo za živilsko industrijo ter blago za široko potrošnjo: konfekcijo, pletenine, obutev idr. Naša država pa bo iz Sovjetske zveze uvažala opremo, ki je potrebna za naša podjetja: premog za koksiranje, valjano železo, surovo železo, aluminij in drugi reprodukcijski material. Pogajanja so trenutno tudi v Združenju arabski republiki.

DE MURVILLE V SOVJETSKI ZVEZI

V Sovjetski zvezi pa tudi drugod v Evropi te dni posvečajo izredno pozornost obisku francoskega zunanjega ministra de Murville v Sovjetski zvezi. Obisk namreč izpričuje velik razvoj v odnosih med Francijo in Sovjetsko zvezo, na kar je že opozoril obisk Gromika, zunanjega ministra Sovjetske zveze, v Franciji. De Murville se je sestel s sovjetskimi premiernimi Kosiginom, nadalje predsednikom vrhovnega prezidijskega Mikojanom, v ostalem pa se razgovarja s sovjetskim kolegom Gromikom.

V nasprotju z navadami sovjetski tisk v teh dneh že komentira rezultate razgovorov in med drugim poudarja zaskrbljenost ZR Nemčije zaradi ugodnega razvoja odnosov med Francijo in Sovjetsko zvezo, ki obetajo v prihodnje še tesnejše sodelovanje.

KONFERENCA AFRIŠKIH IN AZIJSKIH DRŽAV PRELOŽENA

Več dni je bilo negotovo, ali se bo 5. novembra začela konferenca držav Afrike in Azije, zlasti se zato, ker so nekatere zahtevale odložitve. Toda sedaj je jasno, da je konferenca odložena na kasnejši čas, ker ministri niso mogli doseči soglasja, predstavniki nekaterih držav (Kitajska, Pakistan, Kambodža, Vietnam itd.) pa sploh niso prišli na konferenco zunanjih ministrov, kjer so pripravljali konferenco. Zato je bilo jasno, da tako okrnjena konferenca ne bi prispevala k enotnosti v boju afriških in azijskih narodov, niti ne bi dosegla svojega namena. Tudi sklepi, ki bi jih sprejela taka konferenca, verjetno ne bi zadovoljili večino ljudstev. Posebni problemi pa so nastali, ker bi se v najboljšem primeru konference udeležilo le 20 predsednikov vlad. Zato so konferenco tudi odložili.

NOVO OROŽJE V VIETNAMU

V zadnjem času se vrstijo v Južnem Vietnamu srditi spopadi. Enote narodnoosvobodilne vojske napadajo ameriška oporišča in združene

ameriško-vietnamske enote. Najmočnejše so napadli oporišče Plei Me, ki so ga deset dni oblegali, ko so obleganje opustili, pa so oporišče spet napadli. Najuspešnejši je bil napad na skladišče orožja v ameriški bazi Da Nang. Okrog tri sto partizanov je preobroč ameriških utrd in odneslo precej orožja. Partizani so se tudi vtihovali na ameriško vojaško letališče ter uničili in poškodovali 38 helikopterjev.

Ameriška letala ob teh bojih nadaljujejo z bombardiranjem Severnega Vietnama. Posebna tarča so jim postala raketna oporišča in pa radarska naprave. Zanimivo pa je, da ameriška vojska na vietnamskem bojišču preizkuša čedalje več novega orožja in sicer letal, topništva, raznih diržiranih izstrelkov, čolne ter uporablja posebne enote. V napadih na Severni Vietnam so Američani od 5. avgusta lani do novembra letos izgubili 725 letal.

ČAKANJE NA KAŠMIRSKI FRONTI

Na fronti med Pakistanom in Indijo še ni miru. Razni manjši spopadi se vrstijo en za drugim. Obe državi sta sicer v načelu sprejele pobude za miroljubno rešitev spora, vendar še v tem ob nenehnih obtoževanjih nista prišli dalje od omejitve spopada. Indija predvsem želi, da bi mednarodna javnost bila prepričana, da je Pakistan začel vojne spopade ter da se še sedaj ni odrekal vojnemu načrtom. To dokazuje tudi povečanje sredstev za vojaške namene, kar je možno ugotoviti iz predloga proračuna za prihodnje leto. Po raznih poročilih opozarjajo v Indiji, da se Pakistan pripravlja na daljše vojskovanje, ker izučuje posebne enote, ki bi jih pošiljal v Indijo in usvajal nered. Tudi na nasprotni strani, v Pakistanu, opozarjajo, da vojaška ureditev spopada med dvema državama ne bi zagotovila miru v Aziji, temveč da je potrebno odpraviti osnovne vzroke.

POLOŽAJ V INDOEZIJI SE UMIRJA

V Indoneziji še vedno ni miru. To je možno ugotavljati ob vestih o obračunavanju s pristaši gibanja »30. september«, o uvajanju obsedenega stanja ter tudi po policijskih urah, ki so v veljavi. Toda kljub temu se položaj umirja čeprav ni bila uveljavljena Sukarnova želja, naj se preneha z obračunavanjem med političnimi grupacijami. Težje se ne želi pokoriti tudi vojska, ki se zavzema za odločen obračun s pristaši gibanja. Toda v zadnjem času je že sedem vodstev političnih strank podprlo Sukarna in njegovo politiko ter mu tudi izreklo podporo.

Mnogo zanimivejša so sedaj vprašanja okrog indonezijske politike do drugih držav. O tem je obširneje spregovoril zunanji minister dr. Subandrio na sestanku s tujimi diplomatskimi predstavniki. Dejal je, da se zunanja politika Indonezije ne bo spremenila ter da bo še naprej krepila tesne in prijateljske stike z naprednimi gibanji, ki se borijo proti kolonializmu in imperializmu.

SAMOVLADE V BRAZILIJU

Po volitvah guvernerjev v Braziliji, na katerih so pristaši desničarskega in vojaškega upora, s katerim so vrgli predsednika Goularta, doživeli neuspeh, je stanje zopet napeto. Vlada Castella Branca je namreč prevzela vso oblast v deželi, kar so ostro obsodili predstavniki političnih organizacij poudarjajoč ob tem, da je s tem uvedena vojaška diktatura in da civilne oblasti praktično ni več.

Ta akt pa je vzbudil izredno ostre proteste tudi v ostalih državah Latinske in Južne Amerike. Venezuelski parlament je sprejel resolucijo, v kateri obsoja ukrep in pri tem poudarja, da sedaj ni pogojev za sestanek Organizacije ameriških držav, ki bi bil v Rio de Janeiro ter da bo vlada zahtevala odložitve konference. Tudi v Mehiki ostro obsojajo najnovejšo dogodke v Braziliji in poudarjajo, da je to udarec vsem prizadevanjem, da bi v Latinski Ameriki omejili vojaške režime. Voditelji nekaterih političnih strank v Braziliji pa so v tujih poslaništvih že zaprosili za zaščito.

Jesenska setev končana

V kmetijskih delovnih organizacijah v Pomurju zaključujejo te dni jesensko setev. Vreme je bilo za to važno kmetijsko opravilo zelo ugodno. Zaradi pomanjkanja dežja pa so povsod imeli težkoče s pripravo zemlje, saj je bilo potrebno bolj kot prejšnja, bolj močne jeseni, obdelati njive s krožnimi branami, kar je celotno setev nekoliko podražilo. V radgonskem kombinatu so do torka zasejali že 90 ost. vseh površin v lastni proizvodnji kar znaša 270 ha. Tudi v kooperaciji so setev končali. Letošnji plan kooperacije je znašal v radgonskem kombinatu 675 hektarov. Kljub temu, da je ura za traktorske

RADGONA

Na območju občine je bilo v mesecu januarju letos skupno 156 brezposelnih, v oktobru pa se je to število zmanjšalo na 79. V zimskih mesecih računajo, da se bo stalež nezaposlenih povečal na okrog 400. V inozemstvu je s področja radgonske občine zaposlenih 256 delavcev.

PRIZNANJE ZA ROZALIJO PUCONJA

Te dni je prejela časten mladinski znak Planinske zveze Slovenije št. 22 za svoje večletno prizadevanje delo predsednika mladinskega odseka pri Planinskem društvu v Murski Soboti. To je vsakakor lepo priznanje ne samo za Pucunjevo, temveč tudi za mladinski odsek planinskega društva v Murski Soboti.

VZGOJNA POSVETOVALNICA V MURSKI SOBOTI

S 1. oktobrom bo pričela delati pri občinski skupščini v Murski Soboti vzgojna posvetovalnica. Potrebo po posvetovalnici so nakazovali že več let socialni in prosvetni delavci.

Filmi iz Prlekije

Ljutomerski foto-kino amaterji so se krepko lotili izobraževanja članov. Na zadnji seji vodstva kluba so sprejeli program tečajev in seminarjev. Med drugim so razpravljali o pripravah na III. razstavo umetniške fotografije, ki jo prirejajo v dneh praznovanja Dneva republike.

Program izobraževanja med drugim zajema naslednje tečaje: 1. fotoamaterski tečaj za pionirje, 1. tečaj za gimnazijsko mladino ter 1. tečaj za mladino v vzgajališču v Veržetu. Poleg teh bodo priredili tečaje za odrasle foto-amaterje za črno belo tehniko, kakor tudi 1. B tečaj za člane filmske sekcije-snemalce in laborante. V prihodnje bodo imeli tudi več vaj za člane kluba, ki so sicer končali tečaje že v letu 1964. Redne tečaje bodo pričeli že 8. novembra. V mesecu februarju 1966 pa bodo organizirali tečaj za barvno fotografijo.

VREME

Vremenska napoved za čas od 4. do 14. novembra. Med 4. in 6. ter okrog 11. novembra padavine z ohladi-vijo. V ostalem suho in zlasti po 11. novembru hladno.

Dr. V. M.

Zakaj sploh glasovanje?

V Pomurskem vestniku št. 42 z dne 28. okt. 1965 je bil objavljen članek pod naslovom »ZAKAJ TAJNO GLASOVANJE«.

V imenu delovne skupnosti skupščine občine Lendava, bi na ta članek dal sledeči odgovor oz. pojasnilo. Pisec tega članka piše, da je T. Bogar poneverila oz. si prilastila znesek 485.000 dinarjev družbenih sredstev da je za to javno tožilstvo predlagalo uvedbo kazenskega postopka, kolektiv delovne skupnosti, uprave Lendava pa je s »TAJNIM« glasovanjem imenovani izrekel kazni odpusta iz delovne skupnosti. Sprašuje se, če so ugotovitve točne in preverjene, zakaj potem tajno glasovanje o odpustu?

Pisec članka verjetno ni pri tem upošteval Temeljni zakon o delovnih razmerjih (Ur. list SFRJ, št. 17-65) člen 87. in 88. ter Zakon o samoupravljanju delovnih ljudi v upravnih organih v SR Sloveniji (Ur. list SRS, št. 20-65) člen 52.

Oba citirana zakonska predpisa točno določata, da o izključitvi delavca iz delovne skupnosti odloča delovna

usluge za 300 dinarjev dražja kot lani, je bilo na območju radgonskega kombinata med kmetovalci veliko povpraševanje po traktorskih uslugah, najbolj pa v apaški dolini. Kmetijska zadruga v Ljutomeru je prav tako zaključila jesensko setev. Pšenico so zasejali v lastni proizvodnji na 45 hektarih, v kooperaciji pa na 320 hektarih. Zaradi podražitve umetnih gnojil so letos v Ljutomerski zadrugi prodali kmetovalcem 35 odst. manj umetnih gnojil. V lastni proizvodnji so končali s setvijo tudi v soboškem kombinatu kjer imajo zasejanih s pšenico 720 hektarov. Tudi v ostalih delovnih organizacijah s področja kmetijstva bodo zaključili jesensko setev te dni. Kot kaže z mehanizacijo med samo setvijo niso imeli posebnih težkoč, tudi s semeni in umetnimi gnojili so bili povsod dobro oskrbljeni. Zaradi slabih izkušenj v poletnih mesecih, ki so bili izredno bogati s padavinami so s setvijo povsod hiteli kolikor se je le dalo. Traktorji in ostali stroji so bili v pogonu podnevi in ponoči.

Zadnji dan bratve v Jeruzalemu

Na Jeruzalemu je bilo zadnji dan letošnje bratve zelo veselo. Delovni kolektiv kombinata je bil razporejen: mlado in staro se je zbralo od vseh vetrov. Zadnjega dne letošnje trgovatve se je mudila na Jeruzalemu tudi filmska ekipa Foto-kino kluba Ljutomer, ki je posnela barvni film o bratvi, prešajanju in o spravi luč mošta. Računajo, da bodo film končali do Dneva republike.

Lani so dosegli na Jeruzalemu rekorden pridelek mošta: 125 hl na hektar ali skupno 51 vagonov. Letošnja majska slana pa je uničila okrog 40 odst. nastavka. Tako so pridelali letos le okrog 25 vagonov mošta, katerega kakovost pa niti ni slaba, saj so

POSVETOVANJE O TISKU IN RTV

V zvezi z dvajsetletnico jugoslovanskega novinarstva in na pobudo poslancev bo v soboto dopoldne v Murski Soboti posvetovanje o vlogi in nalogah tiska, radia in televizije. Posvetovanje pripravlja občinski odbor SZDL M. Soboti in podružnica Društva novinarjev Slovenije v M. Soboti.

SEJA SKUPŠČINE V RADGONI

Danes dopoldne sta se v G. Radgoni sestala oba zbora občinske skupščine. Razprava poteka o položaju gospodarstva v letošnjem letu, o problematiki s področja zaposlovanja ter o nekaterih novih odlokih.

Kioski postajajo v Murski Soboti čedalje bolj kamen spotike, še bolj zato, ker ob njih ni košev za odpadke in se zato odvrže papir valja naokrog, tudi po zelenicah okrog blokov

zmerili pri šiponu 16, pri tramincu in pri rulandcu pa celo do 22 sladkornih stopenj.

BELEŽKA

Kdo pravzaprav plačuje usluge?

Za zaposlene v inozemstvu je urejeno tako, da so družinski člani zaposlenih socialno zavarovani. Vsi oni, ki so zaposleni izven naše države plačujejo v sklad zavarovanja pavšalni znesek 2.700 dinarjev, kar pa ne zadošča za kritje stroškov za usluge iz tega naslova. Doma zaposleni plačujejo prispevek, ki znaša čez 4.000 dinarjev. Vprašanje je, ali je tako razmerje popolnoma pravilno, saj vemo, da so sredstva sklada tesno odmerjena in da prispevek 2.700 dinarjev ne more nikakor zadoščati. Na račun družinskih članov zaposlenih v inozemstvu porabimo precejšnja sredstva, ki jih morajo prispevati, kot kaže, tudi zaposleni doma. Zato so v posebni analizi o delu in problematiki s področja sveta za delo pri občinski skupščini v Radgoni med drugim omenili, da naj bi zadevo proučil komunalni zavod za socialno zavarovanje in sicer v tem smislu, da naj se zviša prispevek zaposlenih v inozemstvu do enake višine kot ga plačujejo delovni ljudje zaposleni v domačih delovnih organizacijah.

Poseben problem glede zdravstvenega zavarovanja pa predstavljajo tudi oni, ki so zaposleni v sosednji Avstriji kot kmetijski delavci, čez mejo pa hodijo z maloobmejno propustnico. Ti ljudje so zaposleni pravzaprav vse leto, za zdravstveno zaščito pa ne plačujejo ničesar. Mnenje sveta za delo pri občinski skupščini v Radgoni je, da naj bi plačevali ti delavci vsaj v neugodni sklad s čimer bi vsaj delno prispevali k stroškom za svojo zdravstveno zaščito.

V obeh primerih torej gre za to, da razčistimo kdo pravzaprav plačuje in kdo koristi sredstva za zdravstveno zaščito.

po zdravniškem izvidu morala nastopiti službo že 1. okt. 1965 in zaradi dolgotrajnega kazenskega postopka ter da ne bi uprava izgubila ugled, če bi se T. Bogar vrnila v službo, odločila, da bo uporabila najhujšo kazeno to je »izključitev iz delovne skupnosti«.

Sprašujem se, zakaj se pisec članka ni predhodno pozanimal kaj določata oba že zgoraj navedena zakonska predpisa in šele nato napisal članek »Zakaj tajno glasovanje?«

Smatram da bi moral pisec napisati v svojem članku, zakaj se kazenski postopek zoper imenovano tako dolgo zavlačuje, če so že za to potrebni dokazi.

Iz članka izhaja, da delovna skupnost občine Lendava ni ravnala prav, ko je s tajnim glasovanjem izrekla kazni odpusta iz delovne skupnosti in da bi morda morala T. Bogar zaščititi pred izključitvijo iz delovne skupnosti. Menim, da še poseben komentar temu ni potreben.

VIKTOR NOVOSOL, član delovne skupnosti skupščine občine Lendava

PRIPOMBA UREDNIŠTVA —

Objavljamo sestavek tovariša Novosela, ker upravičeno

UREDNIŠTVO

Pogodba je sklenjena, kaj pa posledice?

(Nadaljevanje s 1. strani)
zdavno postavljene teze. Če pa se gre za povezavo dveh in abstrahiranje tretjega, pa se, ne iz nekakšnih lokalističnih tendenc, predstavniki občine, političnih forumov, kakor tudi predstavniki INDIP ne morejo strinjati.

Delna krivda zadeva tudi kolektiv INDIP, ki je po izjavah predstavnikov Mehanike čestokrat onemogočil redno planiranje proizvodnje s tem, da je odpovedoval že naročene izdelke. Nedvomno, da je morda bilo to tudi res, pa vendarle to ne bi smelo biti vzrok za popolno preorientacijo in vezanje na nekoga, ki naj po pogodbi sodeč spravlja kolektiv Mehanike v popolno odvisnost. Zagotovitev tržišča — nanjo so se namreč predstavniki Mehanike sklicevali, bi morda res bila utemeljena, v kolikor bi bilo izdelovalcev dežnikarske galanterije v Jugoslaviji več, tako pa vsaj po razpravi in razgovoru sodeč izven ta trditev kot dokaj netočna.

In naposled, pogodba je sklenjena, sprejeta sta jo o-ba delavska sveta najprej na ločenih sejah, potem skupno, in če ob zaključku dodam, da je enostranska odpoved mogoča z odpovednim rokom enega leta (tudi to je vnešeno v pogodbo), se nehoti postavlja vprašanje ali so predhodno dovolj temeljito preanalizirali bodoče posledice? Ali upoštevali ekonomiko in posledice, ki lahko zadenejo ožje družbeno politično skupnost, to je občino? Po načinu informiranja in po razgovoru na občinski skupščini sodeč bi dejal, da ne. O tem, ali je pogodba zakonita ali ne, ne bi razpravljaj, čeprav so tudi ob tem pomisleki. Mor-

DOMAČE AKTUALNOSTI

Mura odnaša milijone

Kdor pričakuje, da bomo pridobili z regulacijo Mure velike komplekse obdelovalne zemlje, se moti, pravijo strokovnjaki. Zemljišča ob obeh bregovih reke bodo še naprej pripravna le za gozdove. Gre torej za to, da rečni tok utesnimo v ustaljeno strugo in da visoke vode ne bodo grozile s poplavamami tudi izven obrambnih nasipov. Je pa regulacija Mure v tesni zvezi z urejanjem njenih pritokov, ki ob svojih strugah zamočvirjajo ali poplavlajo na tisoče hektarov zemlje. Z dosedanjimi regulacijami murskih pritokov nam je uspelo v preteklih dvajsetih letih zmanjšati poplave. To pa je bil prvi korak k temu, da smo pričeli s kultiviranjem pridobljenih zemljišč. Tako je zahrbljena Mura na videz posredni v resnici pa glavni pogoj za končno ureditev pomurskih voda.

Na murski regulaciji v Radgoni pravijo, da to, kar delajo vse od leta 1963, ni več nobena regulacija, saj uspejo vsako leto urediti le 100 do 120 metrov struge. Kje je potem še 16 km neurejenih objektov? Približno 150 let bi rabili, če bi šlo tako tudi v bodoče. Za regulacijo Drave s pritoki bi rabili še 3 milijarde 200 milijonov, za Muro s pritoki pa 5 milijard 700 milijonov dinarjev. Če se bo v pogojih novega načina financiranja republiškega vodnega sklada zbralo v tem skladu letno od 4 do 5 milijard dinarjev, namesto sedanjih 500 do 600 milijonov, delež 900 milijonov dinarjev za Dravo in Muro letno ne bi bil pretiran: regulacijo obeh severnoslovenskih rek bi čez deset let končno spravili z dnevnega reda.

Po vojni je bilo zgrajenih ob Muri 24 km obrambnih nasipov. Od Ižakovec do Melinca ter med G. Bistrice in Benico. Zgraditi pa bi morali še okrog 500 m nasipa od bivšega železniškega mostu v Radgoni navzdol, nasip ob desnem bregu reke od ceste Radenci — M. Sobota do ustja Boračevskega potoka in nasip ob tem potoku, da bi zavarovali objekte v Radenskem zdravilišču. Zvišati bi morali

temu je treba pripomniti, da tudi prebivalci obmurskih vasi ne čuvajo dovolj prizadevnosti posameznih nasipov. Po nasipih si urejajo kolovoze, jih prekopavajo in speljujejo čez nasipe ceste in podobno. Intervencije vodne skupnosti pri tem niso nič zalegle. Ob zadnjih poplavih je vodna stihija prebila jezove prav na onih mestih, kjer so si ljudje uredili čez nasipe cestne prevoze.

Na regulacijo Mure imajo ljudje čestokrat napačne poglede — zatrjujejo strokovnjaki Vodne skupnosti Drava — Mura. Ker je Mura v spodnjem toku izrazito nižinska reka z nizkimi bregovi in velikim nihanjem pretoka vode, ki se giblje med 60 do celo 2000 kub. metrov na sekundo, reke ni mogoče spraviti v njeno glavno strugo, zato je potrebno poleg glavnega korita urediti tudi širše korito, ki se razteza včasih tudi v obmurske gozdove levo in desno ob strugi. Iz tega sledi, da končna regulacija ne bo bistveno vplivala na sedanjo vegetacijo v obmurskem pasu. Tudi eventualne elektrarne, za katere je po dosedanjih projektih ugotovljeno, da bi morale biti na pretočnih kanalih, regulacija Mure ne bodo spremenile. Ker bodo kanali za elektrarne lahko pretakali samo določene količine vode, bo potrebno v pomladnih in jesenskih mesecih preusmeriti velike količine vode tudi v sosednjo mursko strugo. Pravijo pa da bi se z ureditvijo elektrarn verjetno nekoliko spremenila klima, imeli bi v Pomurju tudi nekaj več jutranje megle. Toda gradnja elektrarn je še tako daleč, da o tem ne ve nihče kaj konkretnega povedati. Zaenkrat je ugotovljeno, da je bolj ekonomična gradnja elektrarn na Dravi pod Mariborom. Kasneje pa ali Sava med Zalogom in Radečami ali Mura. V sosednji Avstriji nameravajo od elektrarne pri Arnovžu zgraditi do Radgone še tri elektrarne. H gradnji murskih elektrarn pa so seveda tudi ureditev vodnih tokov, ki bi se zbirali izven murskih nasipov, podobno kot sedaj pri razbremenilniku Ledava — Mura vode Dobra in Mokoša. Vsa ta voda bi morala biti speljana pod zadnjo elektrarno, nekje v višini Razkrižja. K celotnemu projektu za ureditev naših voda sodijo tudi zbiralni bazeni, taki kot sta na Blaguškem potoku in na Bukovnici. V načrtu je še več podobnih zbiralnikov. Njihova naloga pa je zadrževati hudourniške vode in dajati vodo za namakanje polj.

Celotna problematika v zvezi z regulacijo Mure postavljajo v ospredje aktualno vprašanje: ali res v 150 letih, ali v desetih, dvajsetih? Ni namreč vseeno kako dolgo bo Mura

še škodovala našemu kmetijstvu, kako dolgo nam bo odnašala milijone in celo milijarde.

ALI IMAMO V SLOVENIJI DOLOČEN VRSTNI RED KATERE VODE IN PODROČJA BODO REGULIRANE PREJ, KATERE POZNEJE, NA TO VPRASANJE BOMO POSKUSALI ODGOVORITI PRIHODNOSTI.

Mura s svojimi vrtinci odnaša plodno zemljo, večkrat pa jo tudi poplavi

Pomanjkljivo varstvo pri delu Res ni potrebno?

Inšpekcija dela je v razdobju zadnjih devetih mesecev za področje občina Gornja Radgona ugotovila več nepravilnosti glede varstva pri delu in delovnih razmerij.

V delovnih organizacijah je bilo pregledanih 463 delovnih prostorov, od katerih je 106 v gradbi pogledu neprimeren. Kljub temu je delovna inšpekcija ugotovila, da je bilo v teh pomanjkljivih prostora-

rih zaposlenih 191 delavcev in javencev. V pregledanih delovnih organizacijah je inšpekcija dela ugotovila, da v 600 primerih niso bili upoštevani predpisi varstva pri delu ter da 90 delavcev in javencev na delovnem mestu ni preskrbljenih z osebnimi zaščitnimi sredstvi. Od skupnega števila pomanjkljivosti, oziroma nepravilnosti je bilo med letom odpravljenih 70 odst., medtem ko jih je 30 odst. še ostalo, od katerih je 15 takih, ki jim je rok za odpravo določen na prihodnje leto. Inšpekcija dela je obravnavala tudi nad 25 primerov kršitve določb temeljnega zakona o delovnih razmerjih, predvsem zaradi odpovedi delovnega razmerja, neizplačila osebnih dohodkov za nadurno in nedeljsko delo in podobno.

-ika

Mar res ni potrebno nekaterim odborikom občinskih skupščin prihajati na sejo skupščine? To vprašanje se večkrat pojavlja, ko je pred zasedanji skupščin slišati, koliko odborikov je prisotnih, koliko se je opravičilo za odsotnost in koliko je tudi takih, ki se jim sploh ni zdelo vredno opravičiti. Recimo: zadnje seje skupščine občine Murska Sobota se je udeležilo 48 odstotkov, 6 se je za odsotnost opravičilo, toda kar 16 je takih, ki se jim tudi to ni zdelo več potrebno. Pregledi o udeležbi opozarjajo, da nekateri odboriki kaj radi izostajajo s sej in čudno je, da jih tudi volivci ne sprašujejo, čemu so sploh pristali na kandidiranje. Če bi še ugotavljali, koliko je takih, ki sploh ne posegajo v razpravo, bi verjetno podobno vprašanje zastavili še mnogim.

KAPELA

Pretekli petek sta se mudila na Kapeli dve skupini študentov. Novo vinsko klet in proizvodne naprave so si ogledali študentje oddelka za vinarstvo na agronomski fakulteti v Novem Sadu ter študentje višje vinarske šole iz Rovinja.

Ugotovitve občinskega sindikalnega sveta

V Gornji Radgoni so na plenumu občinskega sindikalnega sveta med drugim razpravljali o dosedanjih uspehih pri izvajanju gospodarske reforme in o nadaljnjih nalogah sindikalnih podružnic.

Ugotovili so med drugim, da so v večini delovnih organizacij razumeli bistvo reforme in jo sprejeli kot edino pot za hitrejši gospodarski in družbeni razvoj. Pri pojasnjevanju načel in ciljev reforme so odigrale pomembno vlogo sindikalne podružnice.

Plenum pa je tudi ugotovil, da nekatere gospodarske organizacije niso bile pripravljene na gospodarsko reformo in da sedaj iščejo izhod v takozvanih notranjih rezervah ter stojijo ob strani, misleč, da se bo dalo gospodariti po starem. Pri izvajanju reforme se je pokazalo, da je bilo nekaj primerov nedemokratskih postopkov pri odpušcanju delavcev, da nekateri samoupravni organi in delovni kolektivi iščejo notranje rezerve na nepravem kraju, kot so ukinitev štipendij, omejitev sredstev za strokovno izobraževanje, zmanjšanje števila zaposlenih

itd. Slednjič so ugotovili, da so tudi v radgonski občini pojavi visokih osebnih dohodkov, ki niso v celoti uspeh boljšega dela, da je čas po sprejetju reforme prekratek, da bi lahko temeljito ocenili nastalo spremembo gospodar-

jenja, da je eden izmed pogojev za dosledno izvajanje reforme tudi strokovna usposobljenost itd.

Na podlagi teh in še nekaterih drugih ugotovitev je plenum sprejel vrsto sklepov, ki bodo služili sindikalnim podružnicam kot napotki pri nadaljnjem izvajanju reforme.

IKA

V dežnikarni s pogodbo niso zadovoljni, saj resno ogroža njihovo proizvodnjo

da vtem trenutku posledice še niso v bistvu dojele, oziroma si ne predstavljamo, da bodo tako velike, kot se v tem trenutku kažejo, toda kljub temu ostane še vedno vprašanje in bojazen, ali se v pogojih gospodarske reforme določeno povezovanje, kooperacija obravnavajo na organih upravljanja še vedno samo načelno. Nekdo je na razpravi dejal, da postaja Varaždin bližji Lendavi kot pa razdalja med podjetji v sami občini. Če je to res, se lahko načeloma zastavi vprašanje, kje je interes in kakšen je interes ožje družbene politične skupnosti.

J. Dominko

nasip na odseku od Bakovec do Dokležovja in ta nasip podaljšati do Ižakovec. Prav tako bi morali popraviti nasip med Bunčani in Veržejem s podaljški. Do Sp. Krapja. Nadaljevati je treba s sistematično regulacijo glavnega toka vsaj do Gibine in končno se sporazumeti s pristojnimi organi v sosednji Hrvatski za regulacijo od Gibine do madžarske meje. Ze sedaj je potrebno vzdrževati ob Muri 72 km obrambnih objektov. Ob pičlih sredstvih vsega tega ni mogoče v redu izvajati. Tako nekateri nasipi niso bili obnovljeni in popravljeni v zadnjih 50 letih niti enkrat. K

Možnost zaposlitve v Franciji

POGOJI ŽIVLJENJA IN ZAPOSLOITVE V FRANCIJI

Kar se tiče pogojev dela in prejemkov, so jugoslovanski delavci, zaposleni v Franciji, izenačeni s francoskimi delavci. Med njimi ni razlike.

Zasluzek delavca je različen — glede na gospodarske sektorje in dejavnosti:

1. **Industrija**
Nekvalificirani delavci v črni metalurgiji zaslužijo na uro 2,12 Fr. z možnostjo prejemati še premijo. Zasluzek nekvalificiranega delavca v rudnikih premoga znaša dnevno 20,38 Fr.

V ostalih dejavnostih se zasluzek giblje okrog 2,30 Fr. za nekvalificirane delavce, dočim zaslužijo kvalificirani delavci v gradbeništvu 3 Fr. na uro in v metalurgiji 3,10 Fr. na uro.

Zasluzek se lahko procentualno poveča na delavčev storilnost, strokovno sposobnost in premirano izvrševanje določenega dela.

V gradbeništvu so predpisana še posebna nadomestila, če delavec ne dela v slučaju slabega vremena.

2. Kmetijstvo

Povprečni mesečni zaslužek znaša 280 Fr. — vključno hrano in stanovanje. Možnost večjega zasluzka je poleti — nižjega v zimi (krajši delovni dan).

V gozdarstvu se giblje dnevni zaslužek okrog 20 frankov pa tudi več, glede na izvršitev dela v akordu, vrsti lesa in prirodi dela. Izkušeni delavci lahko zaslužijo dnevno tudi primerno več.

Odteljalji se odbijajo v višini 6 odst. za socialno zavarovanje — z izjemo za rudarje, katerim se odbija 11 odst., a ti imajo tudi posebne privilegije pri upokojitvi.

STANOVANJE IN HRANA

V industriji to omogoča delodajalec po zmerni cni, je pa tudi možnost, da si kuhajo delavci sami v stanovanjskih prostorih.

Stroški hrane in stanovanja so po navadi v višini 3—4 urnega zasluzka dnevno.

V rudarstvu je stanovanje brez-

plačno. Prehrana je možna v rudniških kantinah.

V kmetijstvu delodajalec čestokrat oskrbi stanovanje in prehrano delavcem. Povprečna cena stanovanja in prehrane znaša glede na departmane 3,9—4 franke dnevno.

SOCIALNO ZAVAROVANJE

Za jug. delavce v Franciji veljajo določila Konvencije o soc. zavarovanju sklenjene med Francijo in SFRJ 5. jan. 1950.

V bodoče se predvideva določene možnosti, da bodo družinski člani naših delavcev v Franciji lahko imeli nekateri ugodnosti v slučaju bolezni in dr., če živijo doma v SFRJ.

Zaposlitve v Franciji se šteje v delovno dobo potrebno za priznanje pokojnine.

V slučaju bolezni oboleli delavci plača do 20 odst. stroškov zdravljenja in zdravlil, po štirih dneh bolezni pa ima pravico na polovico osnovne plače, če ne more delati po odločitvi zdravnika, katerega si izbira prosto.

Za rudarje so predpisi na tem področju ugodnejši — isto za njihove družinske člane.

V SLUČAJU NESREČE PRI DELU:

Ima delavec pravico do polnega nadomestila za vse stroške zdravljenja in zdravlil in do dve tretjini osnovne plače za čas začasne nesposobnosti za delo, pravico do rente v slučaju trajne nesposobnosti za delo — katero sprejema tudi, če se vrne domov v SFRJ.

V slučaju smrti delavca, do katere je prišlo zaradi nesreče pri delu, imajo delavčevi ožji sorodniki pravico do rente ne glede na to, kje živijo.

Invalidsko zavarovanje zajema pravico do invalidske rente, če delavec postane trajno nesposoben za delo.

Starostno zavarovanje zajema pravico delavca do pokojnine po določenih letih starosti in delovne dobe.

Izjema je v rudarstvu, kjer se pokojnina prizna delavcu s 55 let starosti in najmanj 15 let delovne dobe.

Delovna doba v Franciji in Jugoslaviji se seštevata. Lahko pa se tudi ločeno sprejema pokojnina od obeh držav — ne glede kje upokojenec stanuje.

ZAVAROVANJE ZA SLUČAJ MATERINSTVA

zagotavlja polno nadomestilo vseh stroškov nosečnosti, poroda in nje-

govih posledic, kakor tudi dodelitev posebne premije. To velja za delavke — zavarovanke, žene zavarovanih delavcev in za otroke, katere zavarovane vzdržuje, če živijo z njim v istem domačinstvu. Pogoj za doseg te pravice je desetmesečno članstvo v soc. zavarovanju.

Za vzdrževanje svoje družine, ki živi v Franciji, sprejema delavec dodatke pod enakimi pogoji kot francoski delavec. Družinske dodatke sprejma delavec, če ima najmanj dvoje otrok v vzdrževanju. Tak povprečen dodatek znaša danes:

71,30 fr. za družino z 2 otrokoma, 178,62 fr. za družino s 3 otroci, 107,32 fr. za vsakega vzdrževanega otroka v družini z več kot tremi otroci.

Če delavčeva žena ni zaposlena, prejema delavec še poseben dodatek.

Delavci, ki imajo pravico do navedenih družinskih dodatkov, se lahko potegujejo za pravico do dodatka za stanovanje.

PLAČANI DOPUST:

se koristi po istih pogojih kot za francoske delavce. Takšen dopust ne more biti krajši kot 18 delovnih dni v letu ali en delovni dan za vsak mesec dela.

V nekaterih panogah gospodar-

stva (rudarstvo, gradbeništvo) je redni dopust povečan na 24 delovnih dni v letu.

Za potovanja na dopust po francoskih železnicah ima delavec pravico enkrat letno do 30 odst. popusta pri vozni ceni.

— Zasluzek se lahko neovirano preneša iz Francije v SFRJ preko banke ali po pošti.

— Če delavec plačuje članarino posebnih blagajni — lahko po upokojitvi prejema še dopolnilno pokojnino.

Jugoslovanski delavci imajo v Franciji možnost vključevanja v izobraževalne centre in si lahko na ta način pridobijo kvalifikacijo. Za kvalificirane delavce so organizirani dopolnilni tečajji za usposobitev za poslovdje.

Takoj ko delavec dobi v Franciji družinsko stanovanje, lahko pripelje svojo družino iz Jugoslavije. Pretežni del stroškov za prevoz družine in prtljage prevzema francoska služba — manjši del pa delavec sam.

Ziviljenjski stroški v Franciji so ugodni in različni glede na kraje bivanja.

Delavec za posredovanje dela v Franciji ne plača nobenih stroškov jugoslovanskim zavodom za zaposlovanje.

Franjo SONAJA

Kakšna bo M. Sobota čez 30 let

V Razstavnem paviljonu, na maketi murskosoboškega mestnega središča, kakršno bi naj bilo po predvidevanjih strokovnjakov, sedanega mestnega centra skoraj ni moč spoznati. Urbanistični program, ki so ga izdelali strokovnjaki, Projektiivnega biroja v Murski Soboti, je začel mestu brez-kompromisno razdirati njegovo preživelu panonsko obličje.

Vse zgradbe na obeh straneh Kocljeve ulice bodo izginile. Na desni strani, če gledamo iz mestnega središča, bo vzrasla vrsta blokov, na levi pa se bo prostor razširil vse do poslopij ob Titovi cesti. Na tej strani bo nekdo stal kulturni dom, tržnica, galerija in drugo. Na nasprotni strani, na široki površini, ki jo oklepajo ulice Stefana Kovača, Kocljeva in Kidričeva, bodo sčasoma izginile vse nizke pritlične hiše in vse slamnate strehe. Umakniti se bodo morale stanovanjskim blokom, otroškim jaslim, otroškemu vntcu, garažam in zelenicam. Na eni strani Kocljeve ulice se bo torej začel upravnno-družbeno-kulturni

MED NACRTI LJUTOMERSKEGA MUZEJA

V muzeju tudi konjski šport

Število dragocenih zgodovinskih predmetov ljutomerskega muzeja se iz leta v leto večja. Obiskovalcem je trenutno dostopnih 1500 predmetov, skoraj toliko pa jih leži nerazstavljenih v omarah. Toliko prostora kot ga muzej ima, je pač za vse premalo. Poleg sedanje zbirke gradiva, ki prikazuje NOV, pa že zbirajo gradivo, ki je kakorkoli pomembno za prikaz viničarstva v ljutomerskem okolišu. Dogovarjajo se tudi s kombinatom, ki bi naj dal za zbirko o viničarstvu na razpolago svoje prostore v Železnih dverih. Tam bi lahko namestili tudi staro kmečko sadno stiskalnico. Kot posebna zbirka k sedaj razstavljenim predmetom naj bi se v doglednem času priključila tudi zbirka prleških vaških grbov, prav tako zanimivo pa bi bilo prikazati tudi zgodovino oboroženih trške straže v Veržeju, takozvanih ščarjev. Upravniki muzeja prof. Drago Novak je že zbral precej gradiva za omenjene zbirke.

Letos je ljutomerski klub za konjski šport priredil ob 90-letnici obstoja zanimiv prerez dirkalnih vozil od »španika« do sodobnega giga. Mnoga zanimiva starejša vozila so že uničena, zato bi bilo prav, da

Ali bo kioskov v M. Soboti še več?

Ulica Stefana Kovača v M. Soboti je z dograditvijo Razstavnega paviljona dobila dokončno podobo. Izjemo predstavlja le vogal, kjer zdaj stoji kiosk gostinskega podjetja „Zvezda“. Na tem mestu pa bo po urbanističnem načrtu v prihodnosti zrasla moderna zgradba.

Nekatere ljudi motita kioska, ki so ju pred nedavnim postavili ob ulici Stefana Kovača. Pravijo, da kazita lepo panoramo, ki se odpira, ako gledamo po ulici proti središču mesta. Najbrž si še nestrokovnjak lahko razloži, da je njuna lokacija za zdaj upravičena s tem, da malce zakrivata grde zidove starih hiš, ki so jih deloma podrli in ki zdaj razkazujejo svoje umazane stene. In res bodo prvega od njiju premestili, kakor hitro bodo začeli na njegovem mestu graditi. Kako pa je s slaščičarnarjevim kioskom? Prav gotovo ni malo ljudi, ki mislijo, da zaradi estetskih razlogov ne bi smel stati ob ob tej zdaj že tako lepo urejeni ulici.

Poskusili smo zato dobiti kake informacije pri merodajnih organih. Zanimalo bi nas recimo, ali bo ta kiosk za stalno stal na zdajšnjem mestu, ali jih bo sčasoma še več tako raztresenih ob najlepših ulicah ipd. Toda v občinski skupščini, pri referentu za gradbene zadeve in urbanizem, za zdaj nismo dobili nobene informacije. Rekli so, da nam bodo, ako hočemo, dali pismeno izjavo.

Morda bo beležka koga vzbudila, da našim bralcem kaj pove o prizadevanjih, da bi bilo mesto še lepše, kot je zdaj.

dg

ni center, na drugi pa čisto stanovanjsko naselje.

Toda to je samo ena izmed številnih preobrazb, ki se obetajo Murski Soboti. Razstava na svojih 18 panojih vsestransko ponazarja urbanistična prizadevanja, ki jih je pred leti začel uveljavljati ter tudi že uresničevati pokojni arh. Feri Novak in ki jih je zdaj reprezentativno predložila javnosti skupina strokovnjakov. Urbanistično tako koreniti posegi so vselej posledica neizbežnih objektivnosti, ne zgolj neke težnje, da bi bilo treba vse staro za vsako ceno zamenjati. Ena izmed takih nezbežnosti je predvideni porast prebivalstva. Zdaj ga ima mesto okrog 8.000 v

bi ta, kolikor jih je še, ohranili in ob 100-letnici kluba leta 1975 bi lahko bil ljutomerski muzej obogaten z še eno redko in zanimivo zbirko. Verjetno bi sedanji lastniki teh starih vozil bili pripravljeni te starine pokloniti muzeju. Zakenkrat bi jih bilo treba le vskladščiti na primernem prostoru. Do 100-letnice kluba je sicer še deset let, kar je veliko, pa tudi ne.

Drago Grah

Ob volitvah organov upravljanja v šolstvu

Minuli teden so se sestali v lendavski občini sveti šol, da bi razpisali volitve za polovico novih članov, ki jim je po samoupravnem aktu šol potekel mandat. Gospodarska reforma, ki je predmet razprav v našem družbenem življenju, pa tako tudi v šolstvu povzroča in prisiljuje delovne kolektive na tehtnejša razmišljanja, predvsem sedaj v času pred volitvami v organe samoupravljanja. V lendavski občini je 10 popolnih osemletk, katerih sveti so razpisali volitve novih članov.

Pred nedavnim je na nekem posvetovanju v Lendavi bilo rečeno, da samoupravljanje v šolstvu ni še na trdnih nogah, predvsem zaradi tega, ker so šole še vedno izredno močno odvisne od oblastvenih organov, ki se tako ali drugače, posredno ali neposredno mešajo v delo šole. Da se zadnje čase vse bolj razpravlja o šolstvu, ni slučaj in prav gotovo vzroki za te razprave ležijo v letošnjem rebalansu občinskega proračuna, s katerim je sklad za šolstvo doživel največje zmanjšanje in sicer za 37 milijonov dinarjev.

Osnovni zakon o financiranju šolstva, ki je v veljavi, je prav gotovo povzročil pozitivna gibanja v šolah, saj je med drugim uvedel v šole novi faktor, s katerim se velik del nalog prenaša na šolske kolektive. Naloge so se torej prenesle, toda ali so se tudi istočasno prenesla materialna sredstva, ki prav gotovo igrajo izredno vlogo pri uresničevanju nalog. Sodeč po marsikje skrčenih predmetnikih in pomanjkanju sredstev za šole temu ni tako. Samoupravljanje doseže svoj popolni razmah le tedaj, če kolektiv s sredstvi, s katerimi razpolaga, sam upravlja in če so ta sredstva v taki višini da zagotavljajo nemoteno delo šole. Če je temu tako, bo ob razmišljanju o nadaljnjem razvoju samoupravljanja v šolah potrebno upoštevati nekaj osnovnih načel.

Ob skorajšnjih volitvah bi se prav tako kot sveti šol morale angažirati tudi sindikalne podružnice, ki čestokrat pozabljajo na svojo osnovno dolžnost. Kriteriji nagrajevanja

Lendavska knjižnica

Po najnovejših podatkih ima lendavska knjižnica 11.704 knjig, od tega blizu 4000 v madžarščini. 718 rednih bralcev, kolikor jih je vpisanih, bo letos enkrat obrnilo celotni knjižni fond. Razveseljivo je, da se med bralci opaža čedalje večje število mladih. Prostor, kjer se nahaja knjižnica, pa postaja že pretesen in bo zaradi tega potrebno razmišljati o novem prostoru,

prihodnosti pa se bo ta številka zvišala na 18.000. In tak priliv je vsekakor pričakovati, saj recimo v zadnjem obdobju odpade kar 67 odstotkov porasta prebivalstva v celotni občini na porast v mestu samem.

S tako rastjo se pojavljajo seveda številni problemi, in nanje se že vnaprej pripravljamo, med drugim tudi tako, da mesto izgrajujemo po dolgoročnem programu. Tak dolgoročni program je Murska Sobota zdaj doživela prvič v svoji zgodovini, in z njim se se ji odprle možnosti, da se razvije smotrno in brez stihije. Ves tranzitni promet ne bo mogel večno kar skozi mesto. V prihodnosti bo teklo po cestah, ki se ga bodo izogibale. Kar se tiče prometa, se bo sploh marsikaj spremenilo. Avtobusno postajo bodo uredili pri železniški postaji, ta se bo povečala. Takoimenovani mirujoči promet bo razporejal z 28 različnimi parkirišči, danes jih ima samo tri. Podobni nagli vzpon bodo doživela še druga področja mestnega javnega življenja. Zdaj imamo na primer samo 1 objekt za otroško varstvo, bo jih pa predvidoma 11. Bolnica se bo sčasoma popolnoma umaknila iz mesta, proti Rakicanu.

Razstavljeno gradivo prepričljivo razodeva vso študijsko in čut za moderni in racionalni arhitektonski izraz ter tako utemeljuje vso priznanje, ki ga mora avtorjem izreči vsak obiskovalec razstave.

RAZSTAV V PAVILJONU ŠE NISO ZAPRLI

Obe razstavi, ki so ju odprli hkrati s Paviljonom, je obiskalo že veliko število ljudi. Zlasti urbanistični program privlači mnogo obiskovalcev. Ta razstava bo odprta do konca tega leta. Druga razstava, »Likovna podoba Pomurja«, ki so jo prvotno nameravali zapreti ob koncu oktobra, je tudi še odprta. Vendar samo do 8. novembra, kajti njej bo kmalu sledila že druga.

dg

trdimo, da so starši eden izmed pomembnih faktorjev pri vzgoji mladega rodu in če starši od šole zahtevajo večjo kvaliteto, je taka povezava ne samo izredno pomembna, temveč tudi čestokrat v danih primerih za mladega učenca odločilna. Ko govorimo o povezavi, ne mislimo samo na roditeljske sestanke, ampak tudi na druge oblike, ki čestokrat imajo večji uspeh na primer pri posameznih razgovorih, nasveti, obiski na domu itd.

Šolski kolektivi o takih in podobnih stvareh razpravljajo oziroma bi vsaj morali razpravljati, zakaj če je naloga družbe preskrbeti šolskim kolektivom sredstva, je naloga šol skrbeti za krepitev in vsebinsko bogatenje samoupravljanja. Financiranje šolstva se bo v prihodnjem letu prav gotovo postavilo na trdnije osnove; to šolski kolektivi pričakujejo od novega zakona o financiranju šolstva. Volitve v organe samoupravljanja pa bi morale biti zaradi tega ne zgolj formalnost, ampak dejanje prežeto z razmišljanjem in iskanjem poti za čedalje večjo samostojnost šol in za čedalje večjim in popolnejšim samoupravljanjem na šolah.

J. Dominko

IZJAVLJAM, DA NE DAM IZJAVE

»To, kar Pomurski vestnik piše o Projektiivnem biroju, je navadna svinjarija! To so stvari, zaradi katerih bi vas lahko tožil!«

Priznavam, da je malce nenavaden ta uvod. Toda naj stavek te besede na vrhu, saj sem jih tudi slišal na vrhu — na vrhu kulturne ustanove kot je to Razstaveni paviljon, v Projektiivnem biroju.

Vendar pa, dragi bralec, naj začnem od kraja. Kakor si nemara opazil, sem v tej številki časopisa priobčil tudi zapis o razstavi urbanističnega programa mesta Murska Sobota. S tem prispevkom gotovo nisi zadovoljen, kajti vem, da hočeš zvedeti mnogo več podrobnosti o prihodnosti naše metropole. Jaz pa sem ti postregel le z bežnim opisom, le s tem, kar sem kot nestrokovnjak lahko na razstavi zabeležil. Upravičeno lahko očitaš članku, da ti je premalo povedal, zlasti če pomislimo, da stanuješ nekje daleč od mesta in si zato razstave ne moreš sam ogledati.

V zagovor pa naj navedem, da sem poskusil vse. I-

mel sem v mislih tebe, dragi bralec, in svojo dolžnost, da te kar se da temeljito obveščam, ko sem se napotil k arhitektu Ficku Stefanu, ki je glavni projektant urbanističnega načrta. Kdo bi lahko bolje postregel s podatki, ki si jih želiš ti? Z najboljšimi nameni sem torej vstopil, toda komaj sem povedal, da sem novinar Pomurskega vestnika, že je vzkipe, začel vpiti — ne, raje ne bom opisoval te neprijetne nevkljudne scene. Konec koncev niti papir vsega ne prenese. Zadržuje, da je temu nenačuden nastopu moralo prisostvovati četvero ali petero ljudi, ki so bili po naključju v istem prostoru.

Morda si, dragi bralec, zdaj že lahko predstavljaš, zakaj je moj članek tako skop. Arh. Ficko mi ni dal niti priložnosti, da mu povem, zakaj prihajam, kaj šele, da bi govoril z mano v tonu, ki bi bil vreden akademskega naslova. Očel sem, ne da bi kaj opravil. Po izjavi, navedeni na vrhu tega sestavka, bi človek lahko presodil, da se arh. Ficko ne strinja z vsem, kar je

Pomurski vestnik pisal o Projektiivnem biroju. Tudi če dopuščam možnost, da ima prav, in priznavam, da ima pravico do lastnega mnenja, si že zmeraj ne morem razložiti nastopa, ki sem ga moral doživeti. Vprašal sem ga seveda, ali je poslal kak pismeni odgovor našemu časopisu, kadar se z nečim ni strinjal. Izjavil je, da tega ni storil, da pa je »urgiral« po telefonu in zahteval, da list svoje izjave prekliča. Toda ti, dragi bralec, si gotovo spodoben ugotoviti — če že kdo drug ne — da napako lahko preključimo, ako nam kdo kaže, da je res napaka. Ker torej arh. Ficko trdi, da piše naš časopis »svinjarije«, a te svoje trditve še ni primerno argumentiral, bi bilo treba pravzaprav tožiti njega.

Po tem načinu pa ne želimo posegati. Tako vojskovanje rajši prepustimo vaškim ploitkaricam. Jaz samo upam, da izražam tvojo željo, dragi bralec, s pozivom, da arh. Ficko jasno pove, kaj mu ni všeč in o čem je drugačnega mišljenja. Če bo meni v kaki stvari dokazal, da nimam

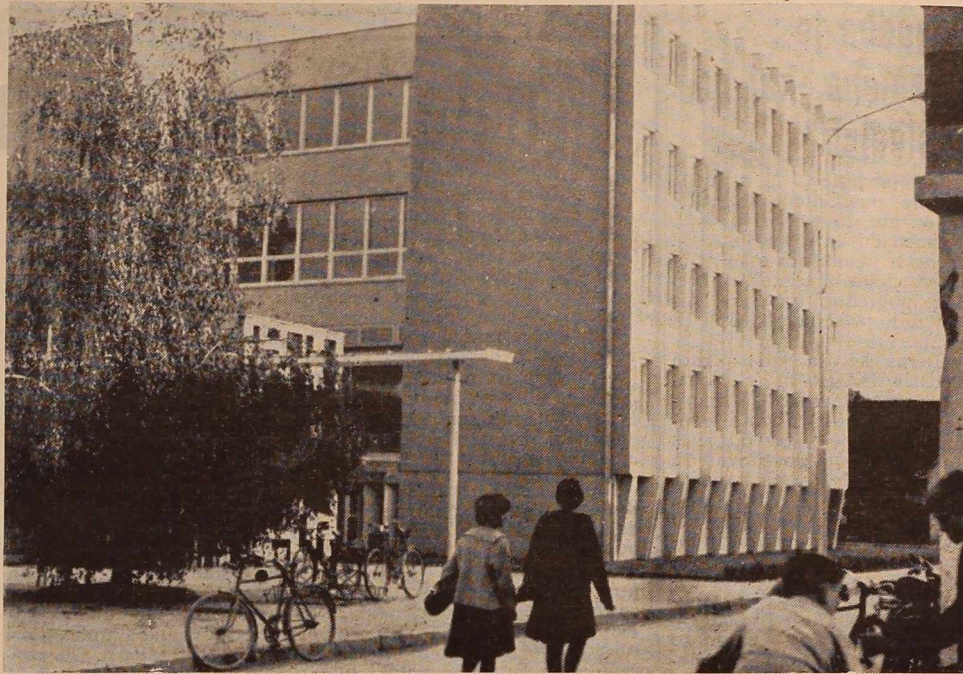
prav, mu bom to vselej priznal. Moja novinarska etika to zahteva od mene, prav tako pa tudi, da ne dopustim, da bi nekdo podcenjujoče vpil na mene kot novinarja, zlasti pa še, če me s tem ovira, da s svojim delom služim javnosti, našemu občanu, in tako opravljam svojo družbeno nalogo.

Vsak človek ima svoje politične težave. Toda kam bi prišli, če bi jih vsakdo javno razkladal! Jaz sem pa vendarle tokrat moral preko tega načela, ker se edino tako lahko opravičim, zakaj moj članek o razstavi urbanističnega programa ni tak, kot bi moral biti. Za tebe, dragi bralec, sem hotel zvedeti, kako se bo naše mesto razvijalo, s kakšnim tempom, kdaj bo dobilo tako podobo, kakršno vidimo na maketi ipd. Toda arh. Ficko najbrž misli, da je bolje vpiti nad človekom, kot pa biti dostojen.

»Za Pomurski vestnik ne dam nobene izjave!« me je kategorično zavrnil, kakor da si želi izjave novinarji, ne pa bralci. »Nobene izjave! To lahko tudi zapišete!«

In arh. Ficka sem ubogal ter zapisal njegovo izjavo, da za tebe, dragi bralec, ne bo dal nobene izjave.

Drago Grah

Murska Sobota postaja s sodobnimi linijami zgradb moderno mesto

Glina bo spet samo kos zemlje

(Ob spomeniku »Prekmurske matere«, ki bo odkrit 28. nov. 1965).

V spominu nam je še kip »Prekmurske matere« v glini v ateljeju akademskega kiparja Staneta Keržnika v Ljubljani. Delo na spomeniku, je seveda medtem napredovalo. Spomenik v glini, ki je visok dva metra in trideset centimetrov so obdali z veliko preciznostjo s pet centimetrov debelo plastjo mavca. Ko se je mavec strdil, so vzeli plašč mavca z glinastega kipa. Te dele mavca so odpeljali k livarju in tam iz mavčnih plošč sestavili dele bodočega »telesa« spomenika. Oblili so te dele z voskom. In ta vosek se bo nato umaknil v peči tekočemu bronu in iz teh odličnih bronastih delov bodo sestavili spomenik, ki bo stal na križišču v Črensovcih v Prekmurju in ob katerem se bodo mnogi ustavljali in bodo skušali dojeti misel, ki jo bo izražal bron.

Ne vem kako je to, da se v duhu vedno znova vračam v atelje, kjer še trenutno stoji kip »Prekmurske matere« iz gline. Ta glina je že opravila svojo nalogo. Pa vendar mi jo je žal. V nekaj dneh jo bodo odpeljali iz ateljeja kot navaden kup zemlje. In meni je tega, ne vem zakaj, tako žal. Skoraj tako mi je, kakor da bi se moral posloviti od živega človeka. Ta glina mi je mnogo povedala prav od trenutka, ko se je začela na njej oblikovati misel kiparja. V tistih časih sem hodil mnogo v atelje. Ob tem sem skoraj vedno pozabljal, da čas teče, kajti tej glini sem se vedno bolj razdal. A čas je seveda teklo in se name ni oziral.

Vem, da je ta glina svojo moč že oddala mavcu, da jo je mavec že oddal vosku in jo bo vosek kmalu oddal bronu, ki bo to moč obdržal de-

setletja in jaz bi želel, da jo obdrži stoletja. Ta nepozabni izraz »Prekmurske matere« bo kljuboval soncu, dežju, zimi in vročini. V njem bo vedno živa misel: »Ne jemljite mi otrok! Svet naj živi v miru in sreči!«

Na tem obrazu bo ostalo to mogočno čustvo in ta velika misel. Oboje je znala mrtvi snovi s tako močjo vdihniti roka kiparja.

Želel bi prav ob tem povedati, naj ta izraz »Prekmurske matere« ne bi bil samo neka preteklost in lepa a že zaprašena zgodovina. Naj bi bil spomin našemu času, da naj nekdane trpljenje, nekdanje velike in lepe ideje o sreči in pravici postanejo stvarnost. In ne samo opomin. Naj bi bil njen bridek izraz na obrazu tudi že obsodba vseh krivic, ki jih danes delamo s tako grobstvo drug drugemu. Opazujte njen obraz in boste videli, da v njem lahko najdemo tudi to obsodbo.

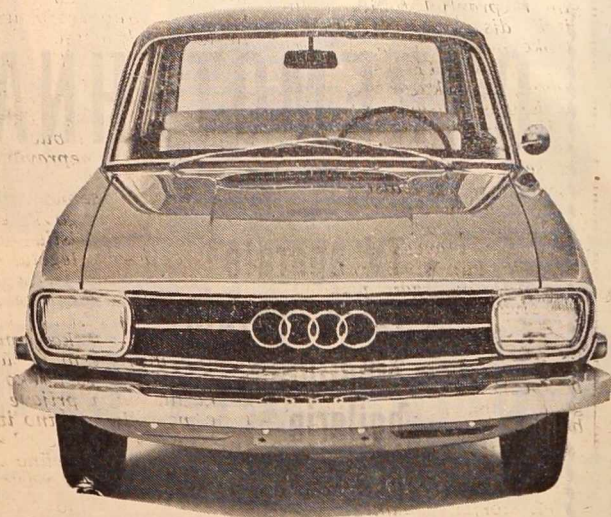
A gline mi je vendarle žal. Najbrž zato, ker sem bil z rojstvom tega kipa tako povezan. Lahko sem videl, kako nastajajo gube na čelu in kako se je dvignil zavih predpasnika v vetru. Posedal sem v ateljeju na široki klopi, ki me je spominjala na našo klop okrog peči doma na Bistrici. Želim si, naj bi ta »Prekmurska mati« imela tudi delček te naše tople domačnosti.

Kipa iz gline gotovo več ne bom videl. Težko mi je. Veselim se sicer brona na križišču v Črensovcih in mnogih srečanj z njim, ko bom hodil domov. A gline mi je vendarle žal.

Ferdo Godina

velika moč — majhna poraba

AUDI-AUTO UNION — MERCEDES BENZ

1700 cm — 72 KM

Pospešek:

0—80 km v 9 sek.

0—100 km v 14 sek.

Poraba 8,4 l na 100 km.

Maksimalna hitrost
150 km/h.

PRVOVRSTNA IZDELAVA
KAROSERIJE, KONSTRUKCIJE MERCEDES Z DODATNO OPREMO BREZ DOPLAČILA.

Cena za limuzino DM 5992 ali Sch 38948
Carina, davek, stroški: din 1,323 000

Vse informacije in hitro dobavo vam jamči

»AUTOCOMMERCE«
Ljubljana, Trdinova 4

Predstavnitva: Beograd, Zagreb,
Sarajevo, Novi Sad, Split, Skopje
in Reka.

NOGOMET

Pretekli petek je bila v M. Soboti odigrana prijateljska nogometna tekma med nogometaši Tehnostroja iz Ljutomer in Mure iz Murske Sobotice. Tekma se je končala z visoko zmago Mure z rezultatom 6:0.

VOZNIK VPREGA
BREZ LUCI

V vasi Gaberje se je v petek ob 17.55 uri pripetila težja prometna nesreča. Z osebnim avtomobilom reg. št. MB 110-22, last Ludvika Vörösa iz Lendave, Kolodvorska 19, je vozil madžarski državljani Jože Vörös iz smeri Lendave proti Kapci pravilno po desni strani cestišča. V isti smeri je vozil voznik vprega Stefan Horvat iz Hotice 43. Ker na vozu ni imel luči, niti odbojnega stekla, je voznik osebnega avtomobila, ki je vozil z zasenčenimi lučmi trčil v njega. Telesnih poškodb ni bilo, medtem ko znašna materialna škoda okrog 300.000 dinarjev.

ZALETEL SE JE
V ZAPORNICE

Na železniškem prehodu v Murski Soboti na Panonski ulici se je v soboto ponoči pripetila prometna nesreča. V zaprte zapornice se je z osebnim avtomobilom reg. št. VE 79-765 zaletel italijanski državljani Amedeo Guzzi iz Venecije. Razbil je vetrobransko steklo in poškodoval karoserijo avtomobila. Na avtomobilu je nastala materialna škoda za okrog 80.000 dinarjev, na zapornicah pa 15.000 dinarjev.

MOPEDIST V VPREGO

Do težke prometne nesreče je prišlo v Lendavi na Kolodvorski ulici pred restavracijo. Mopedist Franc Kutnjak iz Lendave, Kranjčeva 2 je vozil iz smeri Mursko Središče — Lendava, nasproti pa mu je pripeljal vprežni voz Ane Koše iz Lendave, Kolodvorska 12. Voz ni bil razsvetljen, niti ni imel odbojnih stekel, poleg tega pa so nasproti vozili še kolesarji, kar je imelo za posledico, da je mopedist, ki je vozil z zasenčenimi lučmi, prepozno opazil voz in trčil vanj. Pri nesreči je dobil mopedist težke telesne poškodbe na levi nogi in odrgnine na levi roki in je bil prepeljan v sobotško bolnišnico.

DRUŠTVENE OBJAVE

TEČAJ ZA VOZNIKE
MOTORNIH VOZIL

AVTO MOTO DRUŠTVO »STEFAN KOVAČ« V MURSKI SOBOTO obvešča vse zainteresirane, ki bi želeli obiskovati tečaj za voznike motornih vozil, da se bo tečaj pričel 8. novembra 1965 ob 15. uri v društvenih prostorih. Prijavit se lahko vsak dan od 7. do 14. ure na upravi AMD, kjer bodo dobili tudi potrebna navodila.

Mlinopek: vodja pekarn

Komisija za razpis prostih delovnih mest pri podjetju MLINOPEK MURSKA SOBOTA razpisuje prosto delovno mesto

VODJE PEKARNE MURSKA SOBOTA

Pogoj: VKD pekavske stroke z večletno prakso. Prošnje je potrebno vložiti v roku 15 dni po objavi v Pomurskem vestniku.

PREVOZI

LJUDI

BLAGA

agroservis m. sobota

Prodajo

ZAVAROVALNICA MURSKA SOBOTA razpisuje licitacijo za prodajo karamboliranega osebnega avtomobila

Renault R-8 Major

Licitacija bo 8. novembra 1965 ob 10. uri dopoldne v podjetju Agroservis v Murski Soboti.

Vozilo je letnika 1965. Prevoženih ima 7.235 km. Izklicna cena 600.000 din.

ZAVAROVALNICA MURSKA SOBOTA razpisuje licitacijo za prodajo karamboliranega osebnega avtomobila

Renault - Dauphine

Licitacija bo 8. novembra 1965 ob 11. uri v podjetju Agroservis v Murski Soboti.

Vozilo je letnika 1959. prevoženih ima 49.123 km. Izklicna cena 250.000 din.

Uspešno posredovanje pri nakupih in prodajah vam zagotavlja

AGENCIJA
MURSKA SOBOTA

Kocijeva 16 Telefon 21-139

NUJNO
POTREBUJEMO

večje število avtomobilov vseh vrst, hiš, gospodarskih poslopij, traktorjev in kmetijskih strojev, stabilnih motorjev, motornih koles, mopedov itd.

Uspešno posredovanje — zanesljiv uspeh!

Poslovalnica REALITETNE
AGENCIJE Murska Sobotica,
Kocijeva 16

POSLOVALNICA MURSKA SOBOTA

priporoča naslednje izlete:

VSAK TEDEN IZLET V BUDIMPESTO — Avtobusni izlet, potovanje skozi Varaždin in mimo Blatnega jezera v Budimpešto, tam ogled mestnih in kulturnih znamenitosti, obisk značilnega zabavnega lokala. Prijave sprejemajo sproti in ob vsakem času.

Strokovna ekscurzija NA DUNAJ v začetku decembra 1965 za strokovnjake lesne industrije, predvsem s področja pohištva in opreme. Hkrati ogled razstave gospodinjstvih pripomočkov. 4-dnevni avtobusni izlet. Prijave do 15. novembra 1965.

Potovanje z avtobusom v München. Petdnevni izlet (od 19. do 23. decembra 1965). Ogled turističnih krajev v Avstriji in Južni Nemčiji. V Münchenu ogled svetovno znanega tehniškega muzeja in obisk pivnice Hofbrauhaus. Prijave do 19. novembra 1965.

Nasveti-pojasnila-prijave
KOMPAS, poslovalnica
Murska Sobotica

RADIOAPARAT UKW »SOČA«
prodam. Naslov v upravi lista.

AVTO »OLYMPIA«, letnik 52, generalno popravljen, prodam. Karel Contala, Dolnji Slaveči 130, p. Grad.

dražbeni oklici

SPLOŠNA BOLNIŠNICA V MURSKI SOBOTO razpisuje javno dražbo za prodajo odpadne hrane (pomij).

Javna dražba bo 11. novembra 1965 v prostorih ekonomata Splošne bolnišnice v Murski Soboti ob 10. uri.

izgubljeno

31. novembra sem izgubil DENARNICO Z DOKUMENTI v gostilni Gider na Tišini. Najditelja prosim, da denarnico in dokumente vrne proti nagradi v gostilni Gider na Tišini.

M-710

preklici

Podpisana Marija Kozar, delavka iz Topolovec št. 2, preklicujem neresnične besede, katere sem izrekla o Mariji Vučak iz Topolovec št. 2 in se imenovani zahvaljujem, ker je odstopila od tožbe.

MARIJA KOZAR

Topolovec, št. 2

Preklicujem besede, katere sem izrekal o Anici Gomboc iz Borejca št. 1.

Adolf Cigut, poljedelec, Borejci št. 11.

čestitke

Fürst dipl. ing. Karlu iz Murskih Crnc, čestitam k uspešno opravljeni diplomu na strojni fakulteti.

Vabijo

upravnika za DE v Turnišču

Komisija za delovna razmerja KMETIJSKE ZADRUŽE LENDAVA razpisuje delovno mesto

UPRAVNIKA

DELOVNE ENOTE V TURNIŠČU

Pogoj: končana srednja kmetijska šola z najmanj 5-letno prakso.

Nastop službe je možen takoj. Osebnih dohodkov po Pravilniku o delitvi osebnih dohodkov zadruga. Stanovanja ni na razpolago.

Pismene ponudbe z opisom dosedanje zaposlitve in z dokazilom o strokovnosti sprejema kadrovska služba zadruga.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

BRANKO IVNIK:

RAZMAJANI MEJNIKI

Prvi večji poizkus vstaje sudetskih Nemcev je doživel polom, posebno se zato, ker mnogi razumni Nemci niso hoteli sodelovati pri divjanju nacistov. V Sudetih sta bila obnovljena — vsaj na zunaj — mir in red. V vodstvu sudetskonoemške stranke je bilo opaziti vsesplošno nervozo, zakaj vstajo je organizirala v prepričanju, da bo nemška vojska takoj vkorakala, kar se pa tedaj še ni zgodilo.

CHAMBERLAIN »RESUJE MIR«

Že prej omenjeni prof. Burckhardt (po narodnosti Švicar), ki je bil tedaj visoki komisar Društva narodov za Gdansk, je pisal britanskemu veleposlaniku v Švici pismo, v katerem mu je svetoval naslednje:

»Angleži naj čimprej pošljejo v Berlin nekoga, ki bo govoril v imenu britanske vlade. Toda nobene previsoke osebnosti, nobenega ministrskega predsednika, nobenega preveč vpljudnega Angleža stare šole. Če pride Chamberlain, bodo ti neotesanci triumfirali in dejali: Anglež nam žre iz roke, čisto majhen je. Chamberlain je predobro za te ljudi. Pošljejo naj kakega energičnega vojaka, ki zna po potrebi tudi kričati in tolči po mizi, maršala z mnogimi odlikovanji in brazgotinami...«

Kljub temu se je Chamberlain nenadoma odločil, da bo odpotoval k Hitlerju, da bi »rešil mir«. Tiste dni je zapisal v svoj dnevnik:

»Mislim sem na takoj nenavadno rešitev, da je Halifax (zunanjemu ministru) vzel sapo, ko sem ga obvestil o svojem načrtu. Toda Henderson (britanski veleposlanik v Nemčiji) meni, da bi lahko ta obisk ob enajsti uri rešil mir.«

Chamberlain je 14. septembra sporočil Hitlerju, da je spričo kritičnega položaja pripravljen prileteti v Nemčijo in se z njim pogovoriti o možnostih mirne rešitve spora. Hitler mu je odgovoril, da ga je pripravljen sprejeti 15. septembra na svojem gradu v Obersalzbergu. In tako je nastopil sedemdesetletni naivno miroljubni stavec z legendarnim dežnikom prvo potovanje z letalom v svojem življenju.

Cepprav je bilo nebo oblačno in na nekaterih mestih celo viharo, je Chamberlain dobro preživel. Na poti od letališča do kolodvora ga je prebivalstvo prisrčno pozdravilo kot leto dni prej Mussolinija. Vožnja v posebnem vlaku je vodila Chamberlaina mimo neskončnih transportov z vojniki, orožjem in grozečimi topovskimi cevmi.

»Takoj sem opazil,« je pisal Chamberlain pozneje, »da je bila situacija mnogo bolj kritična kot sem mislil. Videl sem, da so bile Hitlerjeve čete, tanki in topovi pripravljeni, da se na eno samo njegovo besedo vržejo na Čehe. Bilo mi je jasno, da je treba naglo ukrepati.«

MED STIRIMI OCMI

Sivi dežni oblaki se ves dan niso umaknili z neba. Po prihodu v Hitlerjevo »orlovsko gnezdo« je povabil firer Chamberlaina takoj v svojo sobo na razgovor »med štirimi očmi«, ki mu je prisostvoval edino Hitlerjev tolmač Paul Schmidt. Spočetka je moral Chamberlain potrpežljivo poslušati Hitlerjevo dolgovesno govoricenje, ki mu ni hotelo biti konca. Svoj glas je posebno povzdignil, ko je dal duška svoji jezi na Beneša in Čehe. Da pri tem ni bil posebno natančen, kaže naslednja primerjava:

Po ugotovitvah češkoslovaških oblasti so spopadi na sudetskem ozemlju zahtevali od 12. do 15. septembra skupno 28 smrtnih žrtev. Med njimi je bilo 12 sudetskih Nemcev, 11 pripadnikov češkoslovaških oblasti (policajev, orožnikov, en vojak) in 5 češkoslovaških civilistov.

Hitler pa je trdil:

»Kraje s tri tisoč prebivalci so napadli s strupenimi plini, število mrtvih presega tri sto. Jasno je, da takšnega početja ne morem več mirno gledati... Na nemškem ozemlju slišimo grmenje topov proti neoboroženim sudetskonoemskim krajev. Pri vsem tem pa so na nemški strani zbrane cele divizije, eskadrilje stojijo pripravljene, in to zahteva velikansko obvladovanje živcev, če moram spričo vseh teh priprav v Nemčiji gledati, kako Čehi napadajo stara nemška mesta kot na primer Cheb.«

Hitler pa je pričel še z enim razlogom:

»Zdaj sem star 49 let in želim svoje ljudstvo, če bo zaradi češkoslovaškega primera zapleteno v svetovno vojno, popeljati skozi krizo v polni moški dobi in ne želim te naloge izvesti v visoki starosti ali pa jo prepustiti svojemu nasledniku.«

Ko je prišel Hitler spet na svojo priljubljeno tezo, da mora biti češkoslovaški problem rešen »tako ali tako«, je Chamberlainu končno pošlo potrpljenje.

»Če sem vas prav razumel, ste trdno odločeni, da napadete Češkoslovaško. Če je tak vaš namen, zakaj ste me sploh povabili semkaj? V takšnih okoliščinah je zame najboljše, če takoj zopet odpotujem. Zdi se, da vse skupaj nima nobenega smisla več.«

Hitler se je obotavljal in se kmalu pomiril. Prešel je na pravico do samoodločbe narodov in na praktične možnosti za mirno odcepitev sudetskega ozemlja od Češkoslovaške. Če bi Anglija priznala to vprašanje za temelj nadaljnjih razgovorov, potem se bodo razgovori lahko nadaljevali.

Razgovor je trajal že dve uri. Chamberlain je izrazil svoje zadovoljstvo, da sta končno po dveh urah le prišla do jedra razgovora. Pristavil je, da priznava sudetskemu Nemcem pravico do samoodločbe, vendar pa se mora še prej pogovoriti s svojo in francosko vlado. Kljub temu se lahko že zdaj pogovorita o odcepitvi Sudetov od Češkoslovaške. Kot protiuslugo je obljubil Hitler, da ne bo, »če bo le mogoče«, dal vojski povelje za vkorakanje, »tudi če bi prišlo na meji do popolnoma nemogočega stanja.«

ANGLESKO-FRANCOSKI PREDLOG

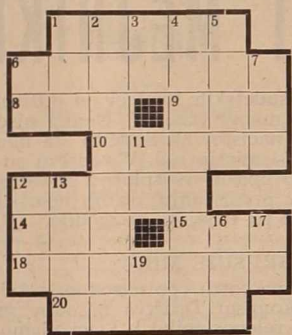
Medtem ko se je okoli osme ure zvečer Chamberlain zaskrbljen vbral v svoj hotel, je Hitler poklical k sebi Ribbentropa in druge najožje sodelavce in jim opisal svoje razgovore z britanskim ministrskim predsednikom. Mel si je roke, kakor da mu je uspela dobra kupčija. Dajal je vtis kramarja, ki je pretental svojega nasprotnika.

Chamberlainu je uspelo samo nekaj: pridobil je na čas. Odletel je nazaj v London. Že 18. septembra sta britanska in francoska vlada poslali predsedniku Benešu poslanico, v kateri je med drugim rečeno:

»Prepričani smo, da je po zadnjih dogodkih nastopil trenutek, ko področja v Češkoslovaški republiki, ki so po večini naseljena z Nemci, ne morejo ostati več v mejah češkoslovaške države, ne da bi bili ogroženi interesi Češkoslovaške in evropski mir. Spričo takega stanja sta obe državi prisiljeni ugotoviti, da je mogoče ohraniti mir in zavarovati življenjske interese Češkoslovaške le tedaj, če bo češkoslovaška vlada ta področja odstopila Nemčiji.«

Obe sili sta se zavezali, da prevzameta mednarodno garancijo novih meja češkoslovaške države proti neizvzvanemu napadu.

Predsednik Beneš se je tri dni upiral, da bi sprejel takšno rešitev. 21. septembra pa je popustil. Poslal je zapadnima silama noto, v kateri je izjavil:

VODORAVNO: 1. dan v tednu, 6. igralec na klavir, 8. oblika rastlinskega stebela, 9. oče, 10. pastirska staja po planinah, 12. eden največjih nemških pesnikov zadnjih desetletij (Devinske elegije), 14. središče vrtenj, 15. velika morska riba, 18. okrasna risba v knjigi, 20. reka v Posarju.

NAVPIČNO: 1. mlečni izdelek, 2. zel, 3. glavni števniki, 4. primer, 5. ime prve filmske igralke svetov, slovesa Nielsen, 6. kemični znak za platino, 7. himalajska koza, 11. kratica za akademski klub, 12. podzemeljski hodnik, 13. staroegiptovska boginja, simbol naravnih sil (Izida), 16. vrtna hišica, 17. predlog, 19. ljudska pritrilnica.

Kakšen bo novi denar

Z novim letom bomo dobili nove dinarje. Marsikdo o tem malo ve, zato ne bo odveč kratek povzetek iz zakona, ki ga je zvezna skupščina sprejela v drugi polovici julija letošnjega leta.

Novi dinar, ki bo prišel v veljavo, bo vreden 100 sedanjih dinarjev, ki pa bodo veljali tudi po novem letu, tako da bomo imeli stare in nove dinarje, le da bo banka stare polagoma izločala iz prometa. Banka bo izdala še pred novim letom nove bankovce in kovance. Bankovce bomo imeli po 100, 50, 10 in 5 dinarjev, kovance pa za 1 dinar ter 50, 20, 10 in 5 par. Bankovce in kovance (razen za 100 dinarjev) bo dala Narodna banka v promet najkasneje do 31. decembra tega leta.

Cim bo prišel v promet novi denar, se bodo morale tudi vse cene označiti z novimi in starimi dinarji. Vendar pa bodo cene v novih dinarjih

ZEMLJA SE ZALETAVA

Leta 1963 se je vrtela Zemlja okoli svoje osi počasneje kot v letih 1961–62, ko je imela začasni pospešek. Tako je nastala zamuda, ki znaša kar tri desetinke sekunde na leto. V letih 1956–60 se je Zemlja ves čas vrtela enakomerno.

včasih nižje kot v starih, včasih pa tudi višje. To pa zaradi tega, ker bo najnižja vrednost kovanca 5 par (sedanjih 5 dinarjev) in bo zato potrebno cene v novih dinarjih zaokroževati. Če recimo neko

Vam nagaja vreme?

So ljudje, na katere vreme močno vpliva. Če zapiha jug ali če pride mrzli val, pravijo, da se slabo počutijo. Ob spremembi vremena zabeležijo tudi več prometnih nesreč. Zdravniki so ugotovili, da posebno bolniki občutijo vsako spremembo. Migrene se množijo, srčni bolniki tožijo o nevarnosti. Večina ljudi je občutljiva za vremenske spremembe.

Medicinske raziskave so pokazale, da ima vreme resnično vpliv na človeka in je malo takih, ki ne občutijo sprememb. Za vzrok navajajo infradoločinske valove, ki jih imenujejo tudi atmosferske paralize. To so elektromagne-

blago stane 102 dinarja (sedaj), bo po novem stalo le 1 dinar, če pa stane 103 dinarje, pa bo stalo 1 dinar in 5 par (sedanjih 105 dinarjev). Cene se bodo preračunavale in sicer tako, da se znesek 2 par zanemari, znesek nad 2 pari pa zaokroži na 5 par.

tični valovi v dolžini 10 do 100 kg. Pred njimi nas ne varujejo niti stene niti steklo. Ti vdirajo v hišo in motijo notranje ravnotežje občutljivih organizmov.

Nekateri ljudje so občutljivi na kavo, ali alkohol. Nekateri vremenskih sprememb ne občutijo, drugi pa imajo ob vsaki spremembi motnje. Teh ljudi ne moremo imenovati bolnike, pač pa občutljive. Najbolj občutljivi so živali in hormonske žleze. Ljudje z nizkim krvnim pritiskom posebno občutijo tople vetrove. Dobijo vrtoglavico, glavobol, hitro bitje srca in podobne motnje. Ko pa pritisk raste, se uredijo tudi hormonske količine in težave izginejo.

Včasih zdravniki niso upoštevali vremenskih sprememb. Zdaj pa so prepričani, da te obstajajo in jih tudi upoštevajo. Seveda niso vse težave zaradi vremenskih sprememb. Zdravniki in meteorologi so podrobno raziskali te vplive. Za znanost se imenuje biometeorologija. Da bi vse čustvene in živčne vplive izključili, so delali raziskave na živalih. Rezultat je bil, da je prekrvljenje kože odvisno od vremenskih sprememb. Če je vreme normalno, se prekrvljenje kože ne spremeni. V krajih, kjer so velike vremenske spremembe, je za človeka zelo nevarno. Tudi infekcijske bolezni nastopajo v določenih vremenskih obdobjih. Prav tako se različno trdi tudi kri po operacijah. Nastopijo srčni infarkti in slabo spanje.

Posebnih zdravil proti težavam zaradi vremenskih sprememb nimamo. Včasih pa nam koristi skodelica kave, ki okrepi tudi srce. Kava pa nekaterim škoduje, ne morejo spati in so nervozni. Ne smemo zvaliti vse krivde na vreme, če smo slabe volje, se slabo počutimo in nas boli glava.

ZENSKÉ IN ŽIVČNOST

Ze v četrtek popoldne postanejo živčne tiste ženske, ki imajo v načrtu večje nakupe ob koncu tedna. Ta živčnost se stopnjuje v petek ves dan in v soboto do 13. ure, ko so stvari že nakupljene in trgovine zaprte. Strokovnjaki, ki proučujejo trg, so ugotovili, da ženske zaradi živčnosti v teh dneh potrošijo več denarja, kot so nameravale. Podobno je pri večini žensk tudi takrat, kadar jih čaka nek večji izdelek.

Odkod ime za vas Krog

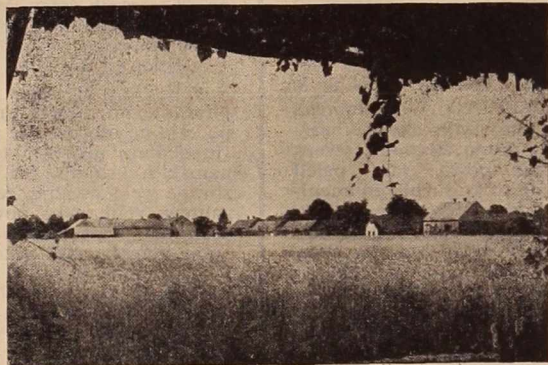
Ze v 14. stoletju je bila na mestu, kjer stoji sedanja vas Krog, naselbina, kjer so bivali »čuvvarji« velikih površin rodovitnega polja — lastnine takratnih ogrskih velikašev.

Marsikateri Krožan ne ve, zakaj se pravzaprav imenuje vas Krog. V omenjenem stoletju so trle slovensko ljudstvo razne neizgovorne suša, lakota, kuga ter kobilice v velikih množinah. Ljudstvo je iskalo tolažbe v cerkvah, prirejal je procesije in hodilo na božja pota. Večkrat se je procesija vila iz stare župne cerkve v Murski Soboti (ostanki cerkve so vidni za oltarjem nove katoliške cerkve) proti naselbini »čuvvarjev«, kjer je procesija zavila okrog takratne naselbine ter se vrnila nazaj v cerkev. Ker je procesija obkrožila naselbino, je dobila ime »Krog«.

Čuvvarji polj so po letih lahko odkupovali nekaj zemljišč, postavljali so si hiše ter se razmnoževali. Se sedaj nam nekatera rodbinska imena pričajo, da so prvotni prebivalci prišli preko Mure; najbrž jih je privabila rodovitna zemlja.

Naselbino je prizadelo še nešteto elementarnih nesreč: poplave in požari. Največji požar je prizadel Krog leta

1829, ki je upelnil 28 gospodarskih poslopij. Poplave so vsako leto prizadele prebivalce. Zadnji lastnik celotnega zemljišča ter naselbine (takratni čuvvarji niso imeli nikakršnih pravic, bili so pač hlapci na posestvu) je bil grof Bathijani, ki je imel svoj sedež v Petanjcih.

Pogled na vas Krog

Vas Krog ima tudi razne po nazivu zanimive predele: Varoždin, Gres, Bakša, Kot. Zakaj ljudje imenujejo tako te predele, ni znano. Edino bi lahko rekli za Varoždin, zakaj okrog hiš je vse polno mlakuz.

Krog je leta 1897 dobil enorazredno šolo, toda ne slovensko. Šola je bila v privatni hiši. Leta 1912 pa je bila sezidana šola, ki še danes obstoji.

Mat.

73

Drugo jutro se je Epafrodit z Iztokom odpravil na dvor. Zahteval je najsijsjajnejše spremstvo. Palatinski vojaki v bleščeči opravi so pozdravili in nosilnici sta izginili v carski palači. Pred njima se je zbleščala dvorana. Epafrodit in Iztok sta pokleknila, legla na obraz.

Izvršeno je bilo počaščenje. Upravda je dal znamenje, da sta vstala. Teodora je žarela.

Na nasprotni strani je zelenel od jeze poveljnik Azbad. Justinijan je pokazal na Iztoka:

»Barbara pa plačam s častjo. Stotnik v palatinski vojski je.«

Azbad se ni mogel premagati, segel je v besedo samemu cesarju in vzkliknil: »Ta je iz vrst Slovencev, ki so uničili Hilbudija!«

Z današnjo številko spet uvajamo stran zanimivosti, vendar z željo, da bi poročali čimveč zanimivega iz naših krajev. Zato vabimo bralce, da nam pišejo, kaj je zanimivega v njihovem kraju. S temi kratkimi sestavki o zgodovini nekaterih krajev pa pripravljamo tudi posebno presenečenje. Več o tem prihodnjič. Uredništvo

74

Dvorjanom je zastala kri v žilah. Azbad je zaigral glavo. Teodora se je srepo ozrla.

Nastala je tihota. Carju se je zmračilo čelo.

Tedaj je Azbad padel na obraz pred tron.

»Darujem ti glavo, ker sem te žalil. A devet glav bi daroval, samo da te obvarujem vsega.«

»Govori Epafrodit, od kod je ta Sloven?«

»Ta Sloven mi je rešil življenje. Klal je tiste, ki so mene napadli in me je iztrgal smrti!«

Po dolgem molku je dvignil Justinijan glavo:

»Iztok je in ostane centuri, a Azbad je in ostane poveljnik. Iztok stopi v njegovo legijo!«

Iz vrst dvorjanic je stopila Irena in ogovorila Iztoka slovenski. Ta se je šele ob njenih besedah zdrnil: »Ali si vila iz naših logov?«

Trgovsko podjetje na veliko in malo Murska Sobota

PRODAJALNA

OPREMOTEHNA

vam nudi:

- ★ TV aparate
- ★ radio aparate
- ★ štedilnike
- ★ bojlerje
- ★ pralne stroje
- ★ centrifuge
- ★ šivalne stroje

VINAZ PLOŠČE IN LEPILA

Priporoča se vam — kolektiv Opremotehne!

BRANKO IVNIK:

RAZMAJANI MEJNIKI

»Českoslovaška vlada je zaradi okoliščin in na pritisk francoske in angleške vlade z obžalovanjem prisiljena sprejeti francosko-angleške predloge. Vlada českoslovaške republike z žalostjo ugotavlja, da je pri sestavljanju teh predlogov poprej nihče ni vprašal za mnenje.«

Chamberlain je plačal za mir visoko ceno. Zdela se je, da je rešil mir, toda s francoskim predsednikom Daladierom sta izgubila ugled pri svetovni javnosti.

»DOMOV V RAJH!«

Hitler seveda ni držal križem rok. V Berchtesgarnu je omenil Chamberlainu, da imajo tudi Madžari, Ukrajinci in v Českoslovaški živeči Poljaki »določene zahteve do českoslovaške vlade«, toda on, Hitler »seveda ne more govoriti v njihovem imenu«. Toda njegovi diplomati so razpredli živahno diplomatsko dejavnost. Nemški odpravnik poslov v Varšavi in poslanik v Budimpešti sta ukrenila »potrebne korake« in brž sta obe vladi postavili tudi s svoje strani zahteve do českoslovaške države in izrazili pripravljenost, da bi »tudi z orožjem branili svoje interese v Českoslovaški.« Nemški veleposlanik v Pragi je prejel brzojavko, naj se takoj poveže s separatističnimi krogi na Slovaškem, ki najbrž zahtevajo avtonomijo.

Zdaj so Hitlerju prišli prav ti zavezniki, ker na Českoslovaškem samem ni bilo nobenih nemirov. 15. septembra je izdal Konrad Henlein proklamacijo, ki se je končala z besedami: »Hočemo domov v rajh!« Bog nas blagoslovi v našem pravičnem boju!« Toda pričakovanih nemirov ni bilo. Henlein je še brž pozval svoje rojake, naj primejo za orožje, nato pa je s svojimi najožjimi sodelavci pobegnil v Nemčijo, s čimer je geslo »Domov v rajh« uresničil vsaj za svojo osebo.

Sudetski Nemci so umik svojega voditelja razumeli kot beg. Med hitlerjevci je zavladala zmeda, med preostalimi voditelji sudetskonomške stranke pa je prišlo do razkola: en del je hotel slediti Henleinovemu pozivu in je hotel zanetiti revolucijo, drugi del pa je pozival k miru in redu. Praška vlada je ostala gospodar položaja; celo v takšnih nacističnih gnezdih, kot so Aš, Cheb in Karlovy Vary, je vladal popoln mir.

75

Medtem se je mesec dvakrat pomladil. Iztok je zajahal najbolj divje konje, polomil dokaj sulic, skrhal mnogo mečev, se naučil brati in pisati, pozabil skoraj očeta Svaruna, toda Ireninih oči in njenih besed ni mogel pozabiti. Kadarkoli je jezdil mimo carske palače vselej so trkale njegove oči na zagnjena okna in prosile: »Irena, samo en pogled, eno besedo z domačim tal, samo eno.«

Mesečina. Iztok je hodil po tistem vrtu, od morja je valovila vlažna gorkota. Tedaj je stopil predenj Radovan.

»Oj, očka! Ne spiš? Polnoč je!«

»Taki ste mladički! Ponoči lazim za teboj in te čuvam. Epafrodit mi je razodel.«